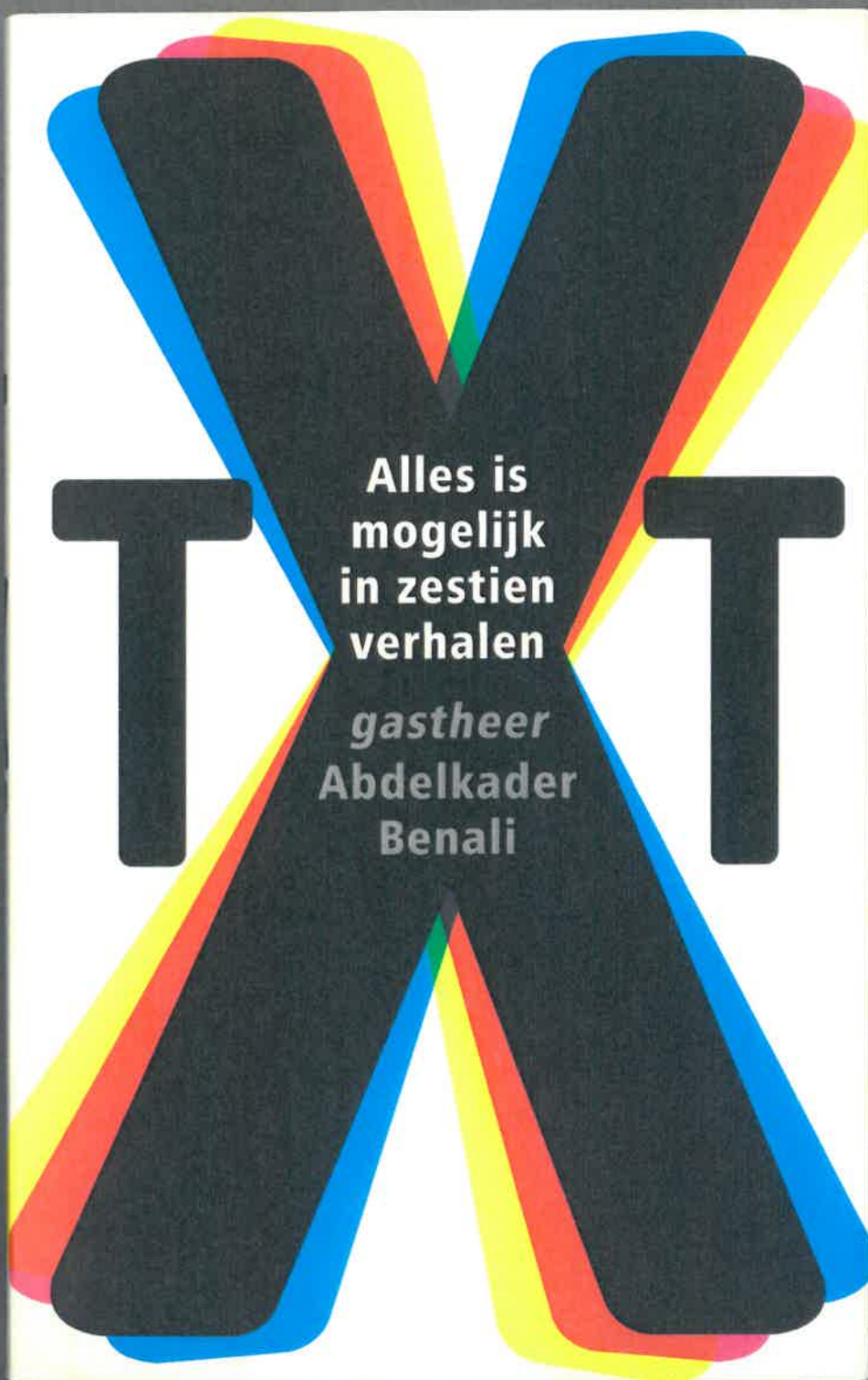




**Alles is
mogelijk
in zestien
verhalen**

gastheer
**Abdelkader
Benali**

Abdelkader Benali belt met minister Ronald Plasterk



• 4 •



Dag meneer Plasterk, u spreekt met Abdelkader Benali. Volgens mij was u een ongelofelijke wijsneus als veertienjarige, klopt dat?

Dat viel wel mee. In de Haagse wederopbouwbuurt waar ik ben opgegroeid, moest je niet proberen de professor uit te hangen. Dan kon je een klap voor je kop krijgen.

Vroeger droomde ik ervan om voetballer te worden bij Feyenoord. Was het voor u een jongensdroom om minister te worden en een hoed te dragen?

In de boekenkast van mijn vader stonden mooie boeken met afbeeldingen van dinosaurussen, het leek me als kind al prachtig om daar meer van te weten. Maar ik heb tot op het laatste moment getwijfeld wat ik wilde gaan studeren. Ik was al ingeschreven voor medicijnen toen ik op de valreep ben overgestapt naar biologie. Minister worden was wel het laatste waar ik destijds aan dacht.

Mijn favoriete boek op de middelbare school was 'Turks fruit' van Jan Wolkers. Het ging over mijn favoriete onderwerp: liefde en lust.

• 5 •

Wat las u graag toen u op de middelbare school zat?

'De avonden' van Reve, 'Terug tot Ina Damman' van Vestdijk. Maar ik ben ook altijd strips blijven lezen, en daar kan ik nog steeds van genieten.

De Boekenweek bestaat 75 jaar. Waarom wordt deze bloemlezing door u cadeau gegeven aan middelbare scholieren? Die mogen ten slotte nog niet stemmen.

Het gaat er mij niet om hiermee stemmen te winnen. Met lezen kun je niet vroeg genoeg beginnen: het is leuk en je leert het leven ermee kennen. Ik hoop dat deze bloemlezing naar méér smaakt, dat je bij de teksten van een of meer schrijvers gaat denken: 'daar wil ik meer van lezen!'

De verhalen in deze bloemlezing zijn met veel aandacht en liefde uitgekozen. Het zijn muurbloempjes op hoge hakken. Ze vallen onder de categorie literatuur. Wat doet literatuur met u?

Je kunt helemaal opgaan in een goed verhaal, zodat je alles om je heen vergeet: dat is heel ontspannend. Bovendien zorgen boeken ervoor dat je op een andere manier leert denken, dat de wereld even in een ander perspectief wordt gezet. 'Leren zien', daar gaat het om. Aan de ene kant zou je kunnen zeggen dat leven model staat voor literatuur, dat literatuur het leven verwoordt. Maar soms denk ik dat het eerder omgekeerd is. Wanneer je in het echte leven verliefd wordt, dat je dan gaat voelen wat je in dat boek hebt gelezen, waardoor je die emotie dan beter herkent.

Aan de ene kant communiceren mensen steeds meer via Twitter, Facebook en zo, maar aan de andere kant wordt ook gezegd dat jongeren meer moeite hebben om zich uit te drukken. Hoe kunnen de verhalen van Remco Campert, Franca Treur en Tommy Wieringa dat veranderen?

Iedere tijd brengt weer nieuwe communicatiemiddelen naar voren, maar wat altijd overeind blijft, in welke vorm dan ook, is een goed verhaal. Of je dat nou twittert, verfilmt of in boekvorm giet.

Wat is uw favoriete romanpersonage?

Maarten Koning, uit 'Het Bureau' van J.J. Voskuil.

Welk boek neemt u mee naar een onbewoond eiland?

Komrij's bloemlezing 'De Nederlandse poëzie van de 19de en 20ste eeuw in duizend en enige gedichten'.

Als schrijver moet je de taal onder de knie krijgen, lezen helpt daarbij. Het is een soort van smeerolie voor de schrijver. Moet je veel gelezen hebben om het tot minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap te schoppen?

Ik heb geen idee hoeveel boeken je op je lijstje moet hebben om minister te worden, maar je kunt nooit genoeg gelezen hebben, voor welke baan dan ook.

Waarom is het zo erg als mensen de taal niet onder de knie krijgen? Je kan toch ook je sollicitatie briefs' en? Kunt u dat uitleggen?

Taal is het voertuig om je denkbeelden, je ideeën, je emoties, je theorieën naar voren te brengen en met anderen te delen. Als het voertuig hapert, dan kom je niet waar je wezen wilt.

Wat is uw favoriete verhaal uit deze bloemlezing?

'Het leven is verrukkelluk', alleen al vanwege de verrukkelijk ontregelende spelling van de titel.

Dank u wel meneer Plasterk. Tot ziens ●





Dit is het eerste verhaal dat F. Springer geschreven heeft. Het is ook een van zijn beste. Vijf vrienden die op een hete zomerdag op het dak gaan liggen om te zonnen. Je zou erbij willen gaan liggen. Er is verliefdheid, er is drang om indruk op elkaar te maken. De vrienden plagen elkaar. De toon wordt steeds scherper, zo scherp dat je niet meer verder durft te lezen. Het verhaal is een ode aan de vergankelijkheid van de jeugd die voorbijgaat op het moment dat je het niet beseft. F. Springer zou later diplomaat worden op vele plaatsen in de wereld. Probeer na dit verhaal ook *Bandoeng-Bandung* van F. Springer, over zijn terugkeer naar Indonesië, het land dat hij als kind heeft verlaten ●

EEN ESKIMO OP HET DAK

EEN ESKIMO OP HET DAK

‘Kijk,’ zei ik tegen Goldie. ‘Met de kijker kun je iedereen op het strand goed zien hiervandaan. Heb je hem goed ingesteld? Nou mikken op het zwembad. Leuk, hè? Je ziet de gekste types op het strand.’

‘O, wat enig!’ riep Goldie.

‘Pas op dat jullie niet naar beneden vallen!’ riep Walther. ‘Zeg Rudy, je vader moet hier een hek omheen laten maken. Hoe hoog is het dak eigenlijk?’

Wij deden allemaal een gok op de afstand naar de grond. Ik geloof dat Beer er nog het dichtst bij was met achttien meter. Meisjes kunnen nooit goed schatten, Goldie en Marijke waren er glad naast. Ze hielden het op tien meter! Be-

lachelijk, dat iemand zo slecht kan schatten. Daar moet je echt weer een meisje voor zijn. En koppig waren ze ook nog. Beer en Walther werden zogenaamd boos en noemden alle slechte eigenschappen van de vrouw op.

'Wat wonen jullie hier mooi, zeg,' zei Goldie. Ze deed net of ze Beer en Walther niet hoorde.

'Ja,' zei ik. 'Hebben jullie een zwempak bij je? Dan gaan we hier zonnen. Beneden kun je je verkleden, in de badkamer.'

'Ja zeg, lekker zonnen,' zei Goldie opgetogen.

'En gaan we dan straks zwemmen?' vroeg Marijke.

'Ja, Marijke, straks mag je gaan zwemmen.'

We gingen naar beneden. Ze bewonderden onze nieuwe flat. Mijn vader en moeder waren met vakantie en ik was alleen thuis. Meteen had ik Beer uitgenodigd om bij mij te komen logeren. Beer was geweldig groot en sterk, niet zo goed op school, maar handig met auto's en erg getapt bij de meisjes. Onze klas was begonnen hem Beer te noemen. Eigenlijk heette hij Jan, maar dat wilde hij zelf al niet eens meer weten.

'Wat 'n weertje,' zei Marijke. Ze kwam uit de badkamer. Kleine slofjes had ze aan en een rode badmantel om haar schouders. Beer floot.

'Je ziet er heel lief uit zo, Marijke,' zei hij. 'O ja?' vroeg ze maar je kon duidelijk zien dat ze het zelf heel goed wist. Voordat ze de badkamer uit kwam had ze een tijd voor de spiegel gestaan, dat durf ik te zweren.

'Je benen zijn al aardig bruin,' zei ik.

'O nee,' zei ze. 'Zet je zonnebril maar eens af. Dan zie je dat het erg tegenvalt.' Ze stak mij een been toe. Het slofje wipte aan het eind van haar voet op en neer. Beer probeerde het te pakken, maar ze zette vlug haar voet weer op de grond.

'In elk geval is je haar wel mooi bruin,' zei Beer.

'Het zit vandaag wel goed, ja,' zei ze, een beetje onverschillig, maar ze wist heus wel dat het verdraaid goed zat en dat ze een verdraaid knap meisje was. Het knapste van alle meisjes die wij kenden.

'Ben je klaar, Goldie?' riep ik, rammelend aan de badkamerdeur.

'Joe!' riep ze. 'Kom maar.'

O ja, dacht ik, Goldie is ook een leuk meisje. Ze is wel niet zo knap als Marijke, maar ze is veel echter. Ik bedoel, ze is niet zo toneelspelerig als Marijke. Als je tegen Goldie zou zeggen: je haar zit leuk, dan zou ze lachen en misschien zou ze een kleur krijgen en ik weet zeker dat ze zou antwoorden: o, 't zit vanzelf zo. Ik heb weinig verstand van kapsels en ik heb nooit zin om lang voor de spiegel te staan. Daarom vind ik Goldie leuker, maar dat is alleen mijn mening. En vergeleken met Beer ben ik een melkmuil. Wat ik van meisjes weet, weet ik van Beer. Die heeft al 'tientallen bloemetjes geplukt', zoals hij dat noemt. Nou, en ik nog niet één. Dat is een groot verschil tussen ons, ook al zijn we even oud. Maar ik ben te verlegen. Als ik tegen Beer zeg: ik vind die en die erg aardig, en hij vraagt waarom, dan begin ik te stotteren over mooie muziek en samen praten over boeken. Maar dat is helemaal niet de bedoeling van die meisjes, zegt Beer. Ze willen iets heel anders...

Intussen hadden Walther, Beer en ik onze zwembroeken aangetrokken.

'Er is een man te veel,' zei Walther. je kon wel horen dat hij bang was voor concurrentie.

'Wat geeft dat,' zei ik. 'We zijn met z'n vijven, niet twee aan twee en een bediende.'

'Zullen we de matrassen even neerleggen, Rudy?' vroeg Beer. Samen sjouwden we de matrassen naar boven. Toen we het deurtje op zolder uit kwamen sloeg de hitte ons tegemoet. De zon scheen fel op de betonnen vloer en het leek net of hij al zijn krachten op die ene plaats, ons dak, had gericht.

'Ik ben benieuwd hoe lang we het hier uithouden,' zei Goldie. We legden de matrassen tegen elkaar, zodat ze een groot zacht vierkant vormden. De meisjes gingen liggen. Goldie haalde een flesje zonneolie uit haar zwemtas.

Het was inderdaad gloeiend warm. Je kon niet lang met je blote voeten het beton aanraken. Ik pakte de verrekijker en ging even aan de rand van het dak staan. Ons flatgebouw was van de hele rij huizen het dichtst bij de zee. Het stond aan het uiterste einde van de boulevard, waar de duinen begonnen. Ver in de diepte was het strand met de tentjes en de mensen. Met het blote oog zag je stippen als grote mieren, maar door de kijker kon je genieten! Ik vond het leuk om zo, door even te draai en, een hele familie naar me toe te halen en ze tegen elkaar te zien praten, zonder te horen wat ze zeiden. Het was net een stille film, zonder titel, spelers zonder namen. Soms hadden ze ruzie, soms vrijden ze zó met elkaar dat ik om me heen keek of niemand anders het zag.

Vandaag was het ook vlakbij de zee heel warm. Ik zag de lucht trillen op het zand en door de kijker zag ik allerlei rode gezichten, zweet, veel ijsjes, veel zwemmers. 'Hé Rudy, Ruud,' riep Goldie.

'Wat is er?' vroeg ik.

'Doe niet zo eng! Niet zo dichtbij de rand! Kom hier, kom gauw hier.'

Ze zei het een beetje zeurderig, maar ik vond het heel lief klinken. Ze zei het alsof ze echt bang was dat ik van het dak zou vallen. Daarom ging ik nog een beetje dicht bij de rand staan. Nu gaf ze een gillette. Meteen keerde ik mij om en ging naast haar liggen op de matras. Ik lag tussen haar en Marijke in en aan de andere kant van Marijke lag Beer. Walther lag alleen tegenover ons.

'We liggen als een hark,' zei ik. 'Walther de steel en wij de vier tanden.' Ze lachten allemaal, behalve Walther.

'Ik heb dorst,' zei hij.

'Wat willen jullie drinken?' vroeg ik. Ze wilden allemaal Coca-Cola. Ik ging weer naar beneden en haalde vijf flesjes cola uit de frigidaire in de keuken.

Ik had het al behoorlijk warm gekregen op het dak en daarom hield ik eerst nog even mijn hoofd onder de kraan.

Toen ik weer op het dak kwam lag Walther naast Goldie.

'Opgestaan plaats vergaan!' riep hij triomfantelijk. Ik keek naar Goldie, maar haar ogen waren onzichtbaar achter de zonnebril. Haar mond lachte niet, dat kon ik wel zien en ik had het niet prettig gevonden als haar mond gelachen had, helemaal niet prettig. Nu kon ik tenminste een beetje uit de hoogte tegen Walther zeggen: 'Een slap mopje, Walther. Je bent een aardige jongen, maar je bent soms ontzettend vervelend.'

'Hihi,' lachte hij. Goldie lachte niet met hem mee. Ze wipte even haar zonnebril omhoog en knipoogde tegen mij. Goldie, Goldie, dacht ik, misschien word ik wel verliefd op je, misschien ben ik wel...

'Wat jammer dat je geen grammofoon hebt, Rudy,' zei Marijke.

Ik zag dat Beer haar ieder woord uit de mond keek. Het was geen gezicht. Hij hing aan haar lippen. Ik had nog nooit zó duidelijk gezien wat dat betekende: aan iemands lippen hangen.

'Nee,' vulde hij aan, 'Rudy heeft geen grammofoon. Maar ik wil de mijne wel even gaan halen.'

'Nee, hoor, dat hoeft niet,' zei Goldie. 'Waar heb je een grammofoon voor nodig, Marijke? Het is hier veel te warm om te dansen en de platen zouden smelten.'

'Kweet niet,' zei Marijke. 'Heb je een sigaret voor mij, Beer?' Beer schudde een sigaret uit het pakje.

'Ik snap niet hoe je hier nog kunt roken,' zei Goldie. 'Het is veel te warm.'

'Het is veel te warm om iets te doen,' zei Walther en hij grijnsde. Hij grijnst altijd om niets, dacht ik.

Beer trippelde met zijn vingers over Marijkes arm heen en weer. Terwijl hij het deed lette hij scherp op haar ogen. Maar Marijke keek hem niet aan. Ze staarde dromerig in de verte, waar de lucht kringelde boven de zee.

'Denk je dat je overgaat, Marijke?' vroeg Beer.

'Jasses, wat een vraag!' Ze snauwde het bijna.

'Sorry, sorry,' zei Beer. Hij had nog geen succes bij haar. Maar dat komt wel, dacht ik, dat komt altijd bij Beer.

'Ik wou je niets vervelends vragen. Ik dacht dat je goed was op school.'

'Ze heeft gisteren nog een zes plus gehaald voor scheikunde,' zei Goldie. 'Dus het gaat best.'

'Wat is nou zes plus,' zei Marijke. Ze probeerde de sigarettenrook in een kringetje te blazen. Het mislukte.

Beer zei: 'Zo moet je dat doen.' Hij blies een perfecte kring.

'Ja,' zei Marijke, 'het is niet moeilijk te leren.'

Ik weet zelf dat het heus niet eenvoudig is om een kring van rook te blazen. De meeste rokers leren het nooit. Daarom was de opmerking van Marijke wat opschepperig. Maar Beer lachte vriendelijk.

'Natuurlijk,' zei hij. 'Ik zal het je meteen even leren. Kijk, zo.' Hij blies weer een mooie kring. Marijke deed het één keer na, maar er kwam alleen een vormeloos wolkje uit haar mond.

'Er is te veel wind hier,' zei ze en draaide zich op haar rug. Beer grinnikte schaapachtig en keek even vlug naar mij. Hij knipoogde, alsof hij wou zeggen: let op, hier kun je iets van leren. Maar ik had heel goed door dat hij zich wat in zijn ladykillerseer getast voelde. Hij had weinig of geen succes bij Marijke! Ik hoopte dat hij nu niet zou overschakelen op Goldie, want ze had mij daarnet zo lief aangekeken, liever dan je iedereen aankijkt. Zo lief dat ze een bepaalde bedoeling moest hebben gehad met zo te kijken. Misschien wilde ze met haar ogen een boodschap aan mij geven. Beer moest niet proberen ertussen te komen.

Maar Beer zat geknield naast Marijke. Hij keek een beetje nadenkend, alsof hij een puzzel moest oplossen. Ik begreep best wat de moeilijkheid was. Hij zocht een trucje om Marijke voor zich te winnen. Om haar te laten lachen.

'Ken je die mop van die burgemeester in de kerk?' vroeg hij.

'Ooo...' zei Marijke. Ze geeuwde zonder haar hand voor haar mond te houden. 'Nneu... is die leuk?'

'Heel leuk,' grinnikte Beer. 'Verrekte leuk.'

Hij begon de mop te vertellen. Ik kende hem al en vond het een vervelend verhaal. In het vuur van zijn voordracht, vlak vóór de climax, schoot hij opeens zijn peuk weg, over de dakrand heen naar beneden.

'Pas op!' Marijke vloog overeind. 'Stommeling!' riep ze schel. 'Die kan iemand in zijn oog krijgen.'

Beer haalde zijn schouders op, hij grinnikte. Hij keek dom om zich heen. Niemand vroeg of hij doorging met zijn mop. Weer geen succes. Ik had even medelijden met hem. Maar aan de andere kant - het was wel eens goed voor hem.

'Je stelt je aan, Marijke,' zei Goldie. 'Dat zou wel toevallig zijn. Dat er net iemand naar boven kijkt als die peuk beneden komt. Dat kan niet.'

Marijke stak haar tong uit tegen Goldie. Ze hief baar heen omhoog en liet even driftig het slofje klapperen aan haar voet.

Beer zat nog steeds naast haar geknield. Hij leek op een trouwe jachthond, die aan de voeten van zijn meesteres wachtte tot hij weer een weggegooide stok mocht apporteren. Hij hield onafgebroken zijn ogen op haar gericht. Ik had Beer nog nooit zo stil en onnozel gezien.

'Zeg ken je Suusje?

O... o... o... wat een meid!'

Dat was Walthers humor. Hij wist voor iedere situatie een toepasselijk liedje. Nu keek hij breed grijnzend naar Marijke en zong, wel vier keer achter elkaar:

'Zeg ken je Suusje?

O... o... o... wat een meid!'

Wij lachten, Goldie en ik.

'Wie heeft die film in Luxor gezien?' vroeg Walther.

'Welke?' vroeg Goldie.

'Die over Johnnie Singer.'

'Van de naaimachines?' vroeg Beer. Ik lachte even, om Beer een beetje succes te geven. Marijke maakte ook een lachge-luid: 'Huhuhu!' Maar het was slecht nagemaakt gelach. Dat was haar bedoeling ook.

'Vertel eens,' vroeg Goldie.

'Ik heb hem gezien,' zei Marijke. 'Met Adriaan. Weet je wel, die derdejaarsstudent. We zijn ontzettend gezellig uit geweest. Die film was niets bijzonders. Ik vind Johnnie Singers orkest uitgesproken slecht.'

Daarmee was Walthers kans op een verhaal verkeken. Marijke deed of zij de baas was op ons dak. Maar wat kon het ons schelen met wie zij was uit geweest. Al was zij met de koning van België uit geweest. Beer trommelde met zijn vin-gers op zijn borst. Hij had een brede, donkerbruine borst. Je kon aan Beer zien dat hij goed van de warme zomer gebruik-maakte. Je zou het volgende week ook op zijn overgangsrap-port kunnen lezen. Hij zou wel blijven zitten, Beer. Het zou een wonder zijn als hij volgend jaar samen met Walther in de vijfde klas zou komen.

'Wat een haar heb je op je borst, Beer,' zei Marijke. Het klonk niet bewonderend.

'Een teken van kracht,' zei Beer, nog harder trommelend. Hij sloeg een strakke roffel uit zijn ribben. Rom rom rom-meldebom.

'Je bent Simson niet,' zei Marijke. 'Ik vind dat je het af moet scheren. Het staat vies, al dat haar.'

'Een man scheert zijn lichaam niet,' zei Beer. Hij wreef zich over de borst.

'Je moet een snor laten staan,' zei Marijke. 'Dat past wel bij jou. Je hebt een dik gezicht. Een snor zou je intelligenter maken.'

Dat is onaardig, dacht ik. Hoe kan iemand zoiets ijskoude zeggen, terwijl hij ligt te gloeien in de zon.

En Beer maar grijnzen. Verdomme, wat kan hij dom kij-ken, dacht ik. Hij maakt geen kans. Hij maakt absoluut geen kans bij Marijke. En hij moest er blij om zijn. Marijke was zo koud als een stuk ijs. Zelfs onder deze hete zon smolt ze niet. Ze bleef zo koud als een eskimo.

'Nou,' zei Goldie, 'ik vind dat Beer zonder snor ook een leuk smoel heeft. Hè, Beertje?'

Beer bleef maar naar Marijke kijken. 'Vind je echt dat ik een snor moet laten staan, Marijk? Zeg eens wat, Marijk...' Hij tikte even met zijn vingers op haar knie.

'Kweet niet,' zei ze lusteloos. Het kon haar niets schelen, dat was goed te merken.

'Vertel eens een mopje, Wallie,' vroeg Goldie. 'Wallie, an-ders vertel je de hele tijd mopjes. Waarom nu niet'

'Ik weet er geen.'

'Jawel. Je weet er best een.'

'Ik ken alleen vieze.'

'Geef niet. Dan maar vieze. We willen juist liever een vie-ze horen.'

'Nee toch, Goldie,' zei ik.

'Goeierd,' zei ze en ze stak even het puntje van haar tong naar mij uit. 'Goeie Rudy. Ben je bang dat Wallie ons slecht maakt?'

'O nee,' zei ik. 'O nee. Kom, Walther, komt er nog iets.'

'Ik vertel geen vieze moppen in gemengd gezelschap.'

'Doe niet zo flauw,' zei Marijke snibbig. 'Wij zijn geen ba-by's, Goldie en ik.'

'Ik weet er wel een,' zei Beer. Hij stond op en spande zijn borst. Marijke lette niet op hem. Beer had iets van een pron-kende haan zoals hij daar stond, in de zon kijkend, breed, trots. Hij ging op zijn hurken zitten.

'Toe nou, Walther,' zei Marijke.

'Ik weet een mooie,' zei Beer weer. Hij lachte alvast, zijn

mop aanprijzend. Marijke keerde zich met haar rug naar hem toe, opzettelijk of niet opzettelijk, maar wel zo dat het opviel.

Marijke! wilde ik roepen. Doe niet zo rot tegen Beer. Doe niet zo verdornd verwaand. Hij kan het niet helpen dat hij verliefd op je is. Dat hij zich uitslooft om jouw zure gezicht te laten lachen. Marijke!

Walther was gestreeld door zoveel vrouwelijke aandacht. Hij begon te vertellen. Niet goed, een beetje zenuwachtig, verward. Ik volgde zijn verhaal niet precies, want ik keek steeds naar Beer. Plotseling had ik een gevoel van angst. Er gaat iets gebeuren, dacht ik opeens. De goede stemming zakte langzaam uit mij weg. Al was het snikheet op het dak, ik voelde opeens dat de wind toch merkbaar koel was. Ik zag hoe Beer zijn handen tot vuisten kneep, ze weer open-spreidde, ze weer dichtkneep. Een gebaar van machteloosheid, van de pest in hebben omdat iets niet lukt...

Er werd even kort gelachen om Walther.

'Nou jij, Beer,' zei ik.

'Wat? O...' Hij deed onverschillig. 'Ik wou dezelfde mop vertellen. Wallie was me net voor.'

'Hé Rudy, mag ik nog iets drinken?'

Goldie vroeg het zo lief dat ik met plezier de hele Jockey-Bar voor haar op het dak had gehaald.

'Wacht, ik ga met je mee naar beneden,' zei ze. Ik liep vóór haar de zoldertrap af. Ze hield haar handen op mijn schouders. Ze moet mij wel erg aardig vinden, dacht ik, erg aardig vinden, erg...

'Ik vind Marijke verdraaid gemeen,' zei ze, toen we in de keuken waren. Ik deed de frigidaire open en haalde er een nieuwe doos met colaflesjes uit. Goldie zat op de verwarmingsradiator voor het raam. 'Ik had niet gedacht dat ze een jongen zo kon treiteren.' Ze schudde haar lange haren. Ze had ouderwetse haren, zeiden de jongens op school. Haren die je alleen nog zag op oude foto's van vijftig jaar

geleden. Heel lang waren ze. 's Nachts waarschijnlijk in een vlecht, zeiden ze. Maar dat was niet waar, dacht ik. Zo was Goldie niet, zo ouderwets. Ze wist heus wel wat haar het best stond. Wat haar het allerbest stond. 'En Beertje is heus een aardige jongen,' zei ze. 'Ik mag hem graag, trouwens, ieder-een mag hem graag. Hij is overal erg populair. Misschien ook wel omdat hij zo leuk pianospeelt en zo sportief is.'

Ze stond op van de verwarming en bukte zich om het bandje van haar sandaal vast te gespen. Ik zag de afdrucken van de radiator in haar bovenbenen. Goldie hier in mijn keuken, dacht ik. Het is net of ze hier helemaal alleen voor mij is gekomen.

'Ik denk dat ik er iets van ga zeggen,' zei ze en knikte mij ernstig toe.

'Waarvan?' vroeg ik en keek haar bewonderend aan. Ze was zo knap. Ik kon het toch niet helpen dat...

'Wat kijk je me aan, Rudy?' Ze kwam vlak voor me staan en keek onderzoekend naar mijn ogen.

'Ik...' begon ik.

'Ben je...?' Ze stond vlak voor me. Op haar tenen. Onze ogen vlak tegenover elkaar.

'Ben je verliefd...?' vroeg ze zachtjes.

'Ja...'

'Op mij?'

'Ja. Op jou.' Samen zeggen we het, dacht ik.

'Echt? Op mij? Rudy, op mij?'

'Vind je het gek, Goldie? Zeg het eerlijk, ben je... je vindt het gek, hè? Maar je zegt het tegen niemand... tegen niemand!'

Ze liet me niet duidelijk uitspreken. Ze huppelde voor me uit, naar de zoldertrap. Halverwege keerde ze zich om en pakte mijn hoofd in haar handen. Ik sloeg voorzichtig mijn armen om haar middel.

'Lieverd,' zei ze zachtjes, 'Rudy...' En opeens bezorgd: 'Laat de flesjes niet vallen! Voorzichtig!'

Op het dak was de zon nog scheller geworden. Mijn hoofd gloeide en ik voelde me heel licht. Misschien ben ik door iets, door iemand, door Goldie, betoverd, dacht ik.

Op het dak was het saai. Walther lag op zijn zij, afgekeerd van de anderen. Zijn mond hing halfopen, hij sliep. Marijke keek rond in de lucht, tenminste daar leek het op: haar zonnebril ging langzaam heen en weer. Ze had zulke donkere glazen dat je niets van haar ogen zag, zelfs niet als je vlak voor haar stond.

Beer lag op zijn buik tegenover haar. Hij speelde met een doosje lucifers. Af en toe stak hij een lucifer aan en probeerde dan hoe lang hij hem vast kon blijven houden.

'Moet je horen!' riep Marijke toen ze ons zag. 'Beer is zó flauw. Hij is goed in sport, hè, en nu vraag ik hem een handstandje te maken en dat wil hij niet. Hij vertikt het gewoon. Flauw, hè?'

Beer grijnsde en floot wat tussen zijn tanden.

'Hij hoeft toch niet alles te doen wat jij zegt,' zei Goldie. Ze hield nog steeds mijn hand vast. Zo stonden we bij de trapdeur. Marijkes zonnebril bleef enige tijd op ons gericht, toen ging hij weer naar Beer.

'Natuurlijk niet,' zei ze langzaam, een beetje geeuwend. 'Hij hoeft helemaal niet te doen wat ik zeg. Maar ik dacht dat hij het leuk vond om... maar het hoeft niet.' Ze tikte een sigaret uit het pakje dat naast haar lag. Het waren Beers sigaretten, zag ik. Hij streek een lucifer af en gaf haar vuur.

Ergens klonk marsmuziek. 'Waar komt dat vandaan?' vroeg Beer.

'Van de boulevard,' zei ik. 'De tent met de botsautootjes. Om deze tijd beginnen ze te draaien.'

'Hè, laten we er straks even heen gaan,' zei Goldie. 'Ik wil met jou in een botsautootje zitten, Ruud.' Ze zei het zo zacht dat alleen ik het hoorde. Alleen ik.

'Ik ben gek op marsmuziek,' zei Beer. Hij stampte de maat

met zijn dikke behaarde benen op de matras. 'Tatata-tata-boemsa boemsa-tatata-tata!'

Hij ging overeind staan, luisterend, af en toe meefluitend.

'Bij sportwedstrijden is er altijd marsmuziek,' zei hij.

'In de pauze,' zei ik.

'Ja. Dat werkt opwekkend. Ik krijg dan altijd zin in de rekstokken, of in een goeie hoge bok.'

'Wat had je voor gym op je rapport?' vroeg Goldie.

'Een tien.' Beer lachte. 'Zo ongeveer mijn enige voldoende. No brains. Kan ik toch niet helpen? Daar kun je nou eenmaal weinig aan doen, hè?'

'Nee,' zeiden Goldie en ik. Wij gingen naast elkaar op de matras zitten. Haar been voelde ik tegen het mijne. De marsmuziek zwol aan.

'Je moet ons eerst maar eens bewijzen dat je een tien voor turnen waard bent.' Wat klonk haar stem ijzig. Eskimo, dacht ik, lelijke, zure, koude eskimo.

'Hè Marijke, doe niet zo onaardig.' Goldie viel heftig uit. Marijke keek verbaasd onze kant op. Tenminste dat dacht ik, want er was weer niets anders te zien dan die rotbril.

Beer had niets gehoord. Hij plantte zijn handen stevig op de betonnen vloer en langzaam spanden de spieren in zijn armen, op zijn rug, in zijn nek. Daar gingen zijn benen langzaam maar zeker omhoog. Hij maakte geen geluid van inspanning. Het was een kranige prestatie. Goldie en ik klapten. Walther werd wakker.

'Verrek!' riep hij. 'Dat is knap, Beer! Wat een evenwicht. Dat is verdraaid goed!'

'Beer,' riep ik. 'Is de vloer niet te heet aan je handen?'

Hij bromde iets. Ik kon niet verstaan wat. Voorzichtig verzette hij zijn handen en bewoog zich vooruit, kaarsrecht, zijn benen strak naast elkaar in de lucht wijzend. Hij liep net zo zeker op zijn handen als wij op onze voeten.

Ik keek naar Marijke. Onder de zonnebril scheen ze een beetje te lachen. Af en toe vertrok ze haar mond iets, om

blasé te blijven kijken misschien, of om zich niet te vlug gewonnen te geven.

'Wat goed, Beer!' riep Goldie enthousiast. 'Heb je nou je zin. Marijke?' vroeg ze.

Marijke draaide koel haar hoofd onze kant uit. 'Wat bedoel je, kind?' vroeg ze.

Eskimo, dacht ik, lelijke, zure eskimo. Koude eskimo.

Beer hoorde niets. Hij liep op zijn handen over het dak. Een acrobaat in de piste van een circus, dacht ik. Hij ziet en hoort niets van het publiek. 'Wij zullen straks hard voor hem klappen, ik zal hem een extra flesje cola geven. Wat een stomme meling, om zich zo te laten inpalmen door die Marijke. Hij slooft zich uit voor niets. Ze zal heus niet smelten door een gymnastisch kunstje. Als ze door deze zon niet smelt, wat wil Beer dan? Zo op je handen lopen is knap, het is heel knap wat hij doet, maar die Marijke is zo blasé, zo over het paard getild, zo verwend. Ze is zo koud als de noordpool, Marijke is een rotkind - Goldie, nee, Goldie is anders, zo heel anders.

Op dat ogenblik kneep Goldie mij diep in mijn pols. Haar ogen keken angstig. Ze deed haar mond open en gaf een gillette. Walther riep iets. Ik voelde mijn benen verstijven, zweet in mijn nek prikken.

'Beer!' schreeuwden wij alle drie tegelijk. Maar Beer hoorde ons niet. Hij stond naast de rand van het dak. Zijn hele lichaam was vuurrood en glom van het zweet. Zijn sluike blonde haar viel in zijn ogen. Hij hief zo ver mogelijk zijn hoofd op en keek grijnzend onze kant uit.

'Is het zo goed?' zei hij duidelijk, maar het spreken kostte hem moeite. Wij hoorden hem snuiven door zijn neus.

Ik zag zijn benen trillen. Zijn voeten gingen een beetje uit elkaar. Zijn tenen bewogen even. Ze staken bruin af tegen het felle blauw van de lucht.

'Beer!' riep ik schor, 'Beer kom hier, godverdomme. Kijk uit, Beer. Je bent op de rand!' Zijn benen vormden nu een smalle V in de lucht.

'O god, o god...' Ik hoorde Goldie zachtjes huilen naast mij. Walther riep: 'Beer, Beer, Beer, kom hier, Beer!'

'Is het zo goed, Marijke?' zei Beer. Zijn adem ging steeds moeilijker. Zijn ogen knipperden van het zweet dat erin liep en hij zag niets door de haren die voor zijn gezicht hingen.

Marijke zat op haar knieën op de matras. De zonnebril was een beetje naar beneden gezakt en hing nu op de punt van haar neus. Zo zag ze er dom uit.

'Zeg dat hij hier komt,' fluisterde ze. 'Kom hier, Beer.'

Maar ze zei het te zacht. Beer hoorde het niet. Hij hoorde niets meer.

'Beer, pas op!' Walthers stem sloeg over van de zenuwen. 'Beer, godverdomme, kom hier! Je dondert...' Hij sprong op en liep naar Beer toe. Ik stond ook op en liep achter Walther aan. Maar Beer kon zijn evenwicht niet bewaren tot wij bij hem waren. Geen seconde hield hij het meer uit op zijn handen. Hij zag niet meer waar hij was. Hij wilde gewoon gaan staan, gewoon op zijn benen lopen. Maar -

Voordat wij hem bereikten begonnen zijn benen wild te fietsen in de lucht. Ze zochten grond waar geen grond was. De meisjes gilden. Walther en ik probeerden hem vast te grijpen, maar hij was glad van het zweet en mijn vingers gleden uit op zijn arm. Toen verdwenen zijn fietsende benen over de rand van het dak en ze trokken hem mee. Hij probeerde nog met zijn oksels houvast te vinden op de rand, maar hij was te glad, hij was zo glad. Van angst, van inspanning. Ik zag zijn ogen, ze waren rood en wijdopen.

'Rudy...' schreeuwde hij. 'Ru... dy!'

Maar alleen zijn handen waren nog op het dak. Zijn tien nagels schuurden met een scherp geluid over het ruwe beton. Ik zag bloeddruuppels aan zijn vingertoppen. Walther sprong vooruit om ze te pakken, maar hij verloor bijna zijn evenwicht en ik trok hem achteruit.

Opeens was het doodstil en leeg op ons dak.

Wij wachtten op iets, een schreeuw, een plof, de sirene

van een ziekenwagen. Maar het was doodstil. Ik zag twee, drie schepen in de buurt van de horizon. Ik zag twee figuurtjes hand in hand de branding in hollen. Maar ik stond te ver van de rand om te kunnen zien waar Beer was.

Marijke zat nog steeds in dezelfde houding. Ze is versteend, dacht ik. Ze is steen geworden of ijs. Zelfs de bril is bevroren op de punt van haar neus. Ik liep naar Goldie toe, die met haar hoofd op haar handen op de matras lag. De zon scheen fel op haar rug. Ik zag heel fijne gouden haartjes op haar schouders.

'We kunnen b-beter... we kunnen beter naar beneden gaan,' zei Walther. 'Er staan een hoop mensen omheen. Ik heb het gezien. We moeten naar beneden.'

Toen hoorde ik de marsmuziek weer. En zo luid dit keer dat het leek alsof alle botsautopaleizen van de wereld naast elkaar op de boulevard stonden ●



Carel Jan Schneider studeerde rechten in Leiden en was 24 jaar toen hij zijn eerste verhaal schreef, *Een eskimo op het dak*. Twee jaar later, in 1958, verscheen het in druk. Vanaf 1962 publiceerde Schneider onder het pseudoniem F. Springer. *Een eskimo op het dak* is opgenomen in Springers verzamelbundel *Allemaal gelogen*. www.QUERIDO.NL

HERMAN KOCH



Wat is de hoofdpersoon in *Red ons, Maria Montanelli* toch een rotventje. Maar hij heeft veel om een rotventje om te zijn. De wereld waarin hij leeft deugt niet. Zijn ouders zijn te slim, zijn buurt te rijk, de school waar hij op zit te verantwoord. Met zo'n jeugd heb je de rest van je leven een hekel aan kinderen uit de derde wereld, de Oxfam-Novibkalender en boeken. Toch kruipt ook bij Herman Koch het bloed waar het niet gaan kan. Schrijven is wat hij het allerliefste doet. En de mensen uit die te rijke buurt kopen zijn boeken. Eerst schrok ik van de heftigheid waarmee het rotventje overal tegenaan trapt. Is er dan niks goed in zijn wereld? Lees voor meer splijtende inzichten van vroeg volwassen rotjochies *Een wonderkind of een total loss* van Willem Frederik Hermans ●

RED ONS, MARIA MONTANELLI

De school ligt vlak bij ons om de hoek, het is vanaf ons huis minder dan twee minuten lopen, maar ik kwam altijd te laat. Misschien kwam het juist door die twee minuten, ik weet het niet, in elk geval lukte het me nooit om het precies zo uit te mikken dat ik gewoon op tijd kwam. Elke ochtend was het weer hetzelfde liedje dat ik de trappen van ons huis afrende, hijgend de hoek om spurte en met bonzend hart op de bel drukte, want om tien voor halfnegen deed de conciërge de deur op slot. Wanneer je hooguit een paar minuten te laat kwam, keek hij je alleen maar even

streng aan en daarna mocht je doorlopen. Al met al keek hij dan wel streng, maar hij had tenminste een menselijk gezicht, en dat was al heel wat, want daar was het verder lang naar zoeken onder de zogeheten geschoolde werknemers. Maar kwam je echt flink te laat, zeg een kwartier, dan moest je in de hal blijven wachten tot het volgende uur begon.

Mijn noodlot was dat ik het elke ochtend weer voor elkaar kreeg om één of twee minuten na het sluiten van de deur op de bel te moeten drukken, maar dat het me nooit is gelukt om tot een uur wachten in de hal te worden veroordeeld. Ze wisten het allemaal, dat ik vlak om de hoek woonde, en waarom je dan een kwartier te laat zou komen, nee, het zou je een heel leven kosten om dat uit te moeten leggen.

Van buitenaf ziet het gebouw er al zo deprimerend uit dat je niet begrijpt dat al die ouders staan te dringen om hun kinderen daar naar binnen te krijgen. Het komt natuurlijk door het moderne systeem, of wat daarvoor doorgaat. Ze hadden namelijk alles heel goed overdacht op die leuke school van ons, dat iedereen in zijn eigen tempo kon werken en met enorm veel eigen verantwoordelijkheidsgevoel en helemaal op de behoeften van elke leerling persoonlijk afgestemd en al dat soort dingen waar je al hoofdpijn van krijgt als je iemand nou eens echt zou moeten gaan vertellen wat er eigenlijk mee bedoeld wordt. Het Montanelli Lyceum heet het, en het is allemaal bedacht door een mevrouw Maria Montanelli uit Italië die er honderd jaar geleden in de sloppenwijken van Napels mee is begonnen, zodat ook de arme kinderen wat meer kansen kregen in de wereld. Die Maria Montanelli heeft het vast niet slecht bedoeld, wil ik maar zeggen, zij kan er ook geen bal aan doen wat ze er nu voor verschrikkelijks van hebben gebakken, het is goed dat ze het bij haar leven niet meer heeft hoeven meemaken.

Waar het op neerkomt is dat die ouders het blijkbaar aan elkaar doorvertellen, want het is alles van hetzelfde laken een pak wat daar rondloopt. Aan de ene kant heb je die types

met artistieke ouders, kunstschilders en beeldhouwers en dat soort, maar vooral veel kinderen met vaders en moeders uit de zogenaamde theaterwereld, ik weet ook niet waar het door komt, van die wijsneuzen die alles beter weten en in de pauze met zo'n vals wegdraaiend toontje over veel te boeiende onderwerpen staan te ouwehoeren, terwijl je tot in hun kleinste gebaartjes kunt zien van wie ze dat allemaal hebben afgekeken.

Ik ben weleens een keer mee geweest naar zo'n gezin waar er een acteur aan het hoofd stond, dan begrijp je ook wel hoe het komt. Het is geen geringe opgave om zelf gewoon gezond te blijven wanneer je een vader hebt die ook thuis de hele dag op de planken staat. Geen zin kwam er bij die man normaal uit zijn bek, het is op de televisie al te erg, maar in het echt weet je helemaal niet meer welke kant je op moet kijken. Met zijn sigaret ergens heel interessant in zijn mondhoek stond hij keihard Franse chansons te zingen, terwijl hij in een schaal de een of andere omelet klaar aan het roeren was, dan dacht hij waarschijnlijk dat hij Yves Montand was. Ik weet niet wat het is met acteurs, maar ze lijken nooit op echte mensen, alleen op elkaar. En aan dat acteren komt nooit een eind, dat gaat de hele dag door. Als die man al jaren dood en begraven onder de grond ligt, trekt hij waarschijnlijk nog steeds de verkeerde kop. Wanneer ik daar 's middags een uur in huis was geweest, had ik 's avonds nog pijn in mijn kaken en wenkbrauwen, je gaat zo'n man vanzelf nadoen, daar is niets tegen te beginnen, dus dan begrijp je ook beter hoe het is voor die kinderen voor wie het doek nooit valt en die continu die tweedehands mimiek en die galmende volzinnen over zich heen krijgen.

Het geldt trouwens voor iedereen met van die artistieke ouders, dat het gewoon niet te doen is om voortdurend die hete adem van het ontzettend creatief moeten zijn in je nek te voelen hijgen. Ik herinner me een jongen van de Montanelli Lagere School, Jurgen heette hij, geloof ik, of Patrick,

ja dat was het: Patrick... Je kunt het zo gek niet verzinnen of op die school liep er wel een rond met zo'n naam die je nog niet eens voor een Afghaanse windhond zou durven bedenken, maar deze Patrick had het dus behoorlijk hoog van zichzelf in de bol. Zo'n verwaande en gepijnigde kop dat je automatisch al veertig meter van hem af ging zitten als het even kon. Op een keer tijdens de muziekles vroeg Kromhout, de man die ons eens in de week muziek kwam geven, wat trouwens weinig meer om het lijf had dan het eindeloos zingen van steeds opnieuw dezelfde canons zodat je uiteindelijk bij het woord 'canon' alleen al een natte broek kreeg van pure ellende, maar goed, die Kromhout vroeg dus een keer heel vriendelijk of iemand van ons misschien eens een stukje op de piano wou spelen.

Nu had negenennegentig procent van dat tuig, mijzelf inclusief, wel pianoles, of vioolles, of fluitles, of nog iets veel ergers dat er nu eenmaal bij hoorde wanneer je uit nette ouders was geboren en in een nette buurt wilde opgroeien, maar daar gaat het nu even niet om. Waar het hier namelijk wel om gaat is dat deze Patrick dus zuchtend uit zijn stoel opstond, alsof het eigenlijk allemaal een beetje te veel gevraagd was, en met zijn mijmerende blik ergens ver weg op een denkbeeldige horizon gericht achter de piano ging zitten. In de klas kon je zeker honderd spelden horen vallen.

'Dit stuk heb ik gecomponeerd nadat ik een keer ruzie met mijn moeder had gemaakt,' zei Patrick, liet even zijn hoofd zakken, wat voor de concentratie was, en begon te spelen.

Ik heb geen flauw idee meer wat hij precies speelde, maar ik weet zeker dat de bedoelde emotie in het werk hoorbaar moet zijn geweest, het doet er ook niet toe, het stikte daar op die lagere school van de 'Patrick's', van die types die al op hun tiende met het penseel in de hand een paar stappen achteruit doen van de schildersezel, de ogen tot fijne spleetjes samenknijpen en mompelen 'dat het met de verdeling van de kleurvlakken nog niet helemaal in orde is...', dat soort

veel te interessantdoenerig geouwehoer. Het is iets waar je je hele leven niet meer van afkomt.

Aan de andere kant heb je natuurlijk de kinderen van ouders met gewoon te veel geld. Het kost sowieso al zestien keer zoveel als een normale middelbare school om erop te mogen, dus op die manier valt het gewone volk vanzelf af. Daarbij hebben ze al hun gebouwen heel handig vlak bij elkaar in dezelfde buurt neergezet, de buurt waar het geld op de rug groeit, dus dat is voor die ouders ook lekker makkelijk dichtbij. Montanelli Kleuterschool, Montanelli Lagere School, het Montanelli Lyceum, het ligt allemaal op een steenworp afstand van elkaar, en alles van hetzelfde mischien dan wel niet moderne, maar dan toch in elk geval exclusieve systeem, zodat je bij wijze van spreken van de wieg tot aan de eerste schreden in de wereld de stank van de gewone mensen tenminste niet hoeft te ruiken.

Mijn vader heeft echt geen geld te weinig, maar er waren toch nog wel verschillen, hoezeer die dan ook op de vingers van één hand geteld konden worden. Vanaf mijn vroegste jeugd herinner ik mij al de tuinen van vriendjes waar ik in de zomer ging spelen. Prachtige tuinen waren dat, met van die slaperig makende, traag rondzwiëpende gazonsproeiers en witte ijzeren tuintafels met glazen ijskoude limonade en schalen met chocolaatjes, maar wat ik mij toch in de eerste plaats herinner dat zijn de trapauto's. Er waren gezinnen met twee kinderen waar bijvoorbeeld vijf of zes trapauto's in de tuin geparkeerd stonden. Glimmende sportwagens, safari-jeeps, pantserauto's, en zelfs een takelwagen waar het water je bij in de mond liep. Hoe ik op mijn knieën moest smeken om misschien na een uur lang vernedering in de allerklotterigste van de vijf trapauto's één rondje te mogen rijden, dat zijn dingen waar ik niet graag aan terugdenk. Als ik van zo'n leuke speelmiddag thuiskwam, zeurde ik mijn ouders de oren van het hoofd dat ze mij ook een echte trapauto cadeau zouden geven, maar ik heb er nooit een gekregen.

Ik ben enig kind, en waar mijn ouders vooral bang voor waren was dat ze mij te veel zouden verwennen. Het was natuurlijk goed bedoeld, maar hoe je ook je best doet, een enig kind verwen je toch wel, ook al doe je zogenaamd van niet. Ik zag honderden trapauto's om mij heen, maar ik heb er nooit zelf een mogen bezitten. 's Nachts in bed droomde ik met wijd open ogen over de trapauto die ik de mijne zou mogen noemen. Het was een glanzend zwart gespoten model en op de zijkanten stond in witte letters POLITIE geschreven. De auto had een sirene en was bijzonder wendbaar. In mijn nachtelijke voorstellingen verrichtte ik de ene aanhouding na de andere, de gewone trapauto's werden genadeloos klemgereden, waarna ik heel langzaam uitstapte... Ik had witte leren handschoenen aan die ik op mijn gemak uittrok en tegen elkaar aan liet kletsen wanneer ik de bestuurder om zijn papieren vroeg. Mijn zonnebril met spiegelglazen hield ik natuurlijk op. Nooit waren de papieren helemaal in orde, en de bestuurder werd dan ook meer dan eens uitgenodigd om zijn overtrekking op het bureau, zoals ik in bed hardop fluisterde, nader toe te lichten. Wat er daarna op het bureau gebeurde, dat zijn fantasieën die ik ook nu nog graag voor mijzelf wil houden. Nee, mijn ouders hebben een grote vergissing gemaakt door mij geen trapauto cadeau te doen, ik had de buurt van de ergste uitwassen kunnen zuiveren, dat stond als een paal boven water.

Hoe de zwakbegaafde jongen ooit op het Montanelli terechtgekomen is, dat is mij nooit helemaal duidelijk geworden. Je zou denken dat hij dus wel rijke ouders had, maar ik heb ze op de begrafenis gezien en ze zagen er echt heel gewoon uit. De moeder drukte een wit zakdoekje tegen haar gezicht en de vader stond heel erg rechtop en keek over iedereen heen, met droge ogen, alsof zijn verdriet veel verder weg lag dan alleen op die begraafplaats, maar ze hadden niet iets speciaals waaraan je had kunnen zien dat ze met te veel geld op zak liepen, want dat soort pik ik er zo tussenuit.

Het moet er dus eerder aan hebben gelegen dat het Montanelli Lyceum zich met een zekere trots op de borst heeft geklopt dat ze zomaar een zwakbegaafde jongen toelieten, een zwakbegaafde jongen in wiens gezicht iedere andere school de deur onmiddellijk dichtgeslagen zou hebben, maar die uitgerekend door het Montanelli met open armen in huis werd gehaald. Zoiets moest dus ook 'gewoon kunnen', dat zal wel zo ongeveer de redenering zijn geweest die ze hebben gevolgd. Je had hem moeten zien, die eerste dag dat hij daar binnenstapte. Ik krijg het nog benauwd als ik er nu aan denk, vooral omdat je weet wat er daarna gebeurd is. Niet dat ik wil zeggen dat ik het nou allemaal zo goed wist van tevoren al, maar het lijkt wel of zij er helemaal niet bij hebben stilgestaan. Dat zoiets bijna altijd verkeerd moet uitpakken, dat hadden ze toch met de natte vinger kunnen aanvoelen, maar daar wil iedereen het nu liever niet meer over hebben. Het is net als wanneer je iemand in het water duwt, daarna kun je toch ook niet zeggen dat je niet wist hoe diep het was. Dat het diep was, wist ik in ieder geval toen al, maar dat het altijd nog dieper kan, daarvoor moet je het eerst allemaal zelf hebben meegemaakt, voordat je daarachter komt.

★

Het was ergens midden in het jaar, die eerste dag dat de zwakbegaafde jongen zijn entree in onze klas maakte, wat zeker zijn redenen zal hebben gehad, maar dat doet er ook weinig toe. Als je vanuit die klas uit het raam naar buiten keek had je toch geen flauw idee wat voor jaargetijde het was. Regen, sneeuw, zonneschijn of natte herfstbladeren, het maakte allemaal geen flikker uit, het veranderde niets wezenlijks aan het uitzicht, dat op de een of andere manier altijd hetzelfde uitzicht bleef. Daarbuiten sleepten de seizoenen zich met de moed der wanhoop voort, alsof ze maar al te goed wisten dat ze in die hele rampzalige kankerbuurt

toch geen poot aan de grond kregen. Als in een ongeluchte kamer kregen ze er gewoon geen vat op. Wat mij betreft hadden ze die ramen gelijk dicht mogen metselen, want waar je op uitkeek bood werkelijk geen enkele afleiding: huizen met deprimerende gordijnen, geparkeerde auto's, boompjes... Dunne boompjes waren het, de oude waren door het bombardement met wortel en tak uit de grond gerukt. Nee, het had geen enkele zin om daar naar buiten te kijken, je werd er alleen maar nog ellendiger van, er zat werkelijk niets anders op dan met je volle aandacht bij de les te blijven, zoals dat heet.

'Dit is Jan Wildschut,' zei het hoofd van de school. 'Die komt jullie van nu af aan gezelschap houden.'

Ze stonden naast elkaar in de deuropening van de klas. Het hoofd van de school had een arm op de schouder van de zwakbegaafde jongen gelegd, alsof hij ergens tegen in bescherming genomen moest worden.

Ik weet niet of iedereen het zag, ik zag het in elk geval meteen. Het kwam niet door zijn gelaatsuitdrukking, want daar was nauwelijks sprake van, het zat hem in de kléúr van zijn gezicht, een soort inpakpapier waaruit alle bloed is weggezogen, een kartonnen doos die vier maanden in de regen heeft gestaan, een grijze ordner uit 1935 in een kantoorboekhandel, hoe dan ook, ik had die kleur al eens eerder gezien. Op de lagere school was er een jongen met net zo'n soort hoofd, zo'n leeggebloede dode vissenkopglans, dat je eerst gewoon niet gelooft dat er sowieso nog bloed doorheen stroomt. Ferdinand Verwigt heette hij en er zat een soort rare knik in zijn lichaam, alsof hij voortdurend dreigde te kantelen. Hij woonde bij mij om de hoek en een heel jaar haalde ik hem elke ochtend af om samen naar school te gaan. In het begin gingen we lopend, en van tevoren spraken we altijd af welk type vrachtwagen we waren. Altijd vrachtwagens, een grote truck met oplegger van vijfenveertig meter lang, een gigantische takelwagen met een uitzwaai van zeker vijf

meter, of eentje van het leger met een Centurion-tank achterop, het maakte niet uit zolang het maar een vrachtwagen was. Ik vond het zelf al prachtig: wanneer ik naar het huis van Ferdinand Verwigt liep, was ik al begonnen. Achter het stuur in de ruime goedverwarmde cabine steeg ik op van het trottoir en keek op de wereld neer vanachter de onafzienbare panoramavorruit en het enorme dashboard dat bezaaid lag met lege pakjes filtersigaretten. Maar dan had je Ferdinand moeten zien... Op zijn veel te dunne en wankel benen reed hij zijn vrachtwagen naar buiten met een draaiercirkel die niemand behalve ik door de vingers zou hebben gezien, maar je had hem echt moeten zien wanneer hij het twee meter brede stuur van zijn bolide begon om te draaien, op dat moment ontsteeg hij in één keer aan het misvormde lichaam waarin het lot hem had gehuisvest. Hij had namelijk ook nog een rare arm en een hand met half verlamde vingers die niet helemaal deden zoals hij zou willen, maar zodra hij met een zwaai de cabine van zijn vijfenzeventig ton zware truck met oplegger in stapte, legde hij al die ongemakken van zich af. Wanneer wij over de trottoirs naar school denderden, schudden de huizen letterlijk op hun grondvesten. Met zijn lippen bootste Ferdinand het geluid van de 900 pk dieselmotor na en het uithijgerige *Pssjt... Pssjt...* van de hydraulische remmen als wij, bij een hoek gekomen, door een miserabel voortpruttelend melkkarretje tot stoppen werden gedwongen.

Later gingen we met de autoped. Jawel, ik had op zekere dag een echte autoped. Een trapauto kon er niet af, maar een autoped nog net wel, vraag me niet naar de logica, misschien omdat hij twee wielen had in plaats van vier, ik wil er eigenlijk helemaal niet over nadenken. Het was een in laf glanzend roze overgespoten tweedehands model, maar het ging op echte luchtbanden en dat was tenminste iets. Hoe vaak ik in mijn hele vroege jeugd niet het woord *tweedehands* heb moeten aanhoren, dat is te veel om op te noe-

men. Zolang er maar tweedehands op stond, dachten mijn ouders als vanzelf dat het dan niet verwend was. Tweedehands radio, tweedehands pick-up, tweedehands fiets, er kwam geen einde aan. Terwijl spiksplinternieuw altijd veel mooier is, gewoon naar *nieuw* ruikt, heb ik het jarenlang met tweedehands moeten doen. Ik denk dat het ongeveer zo moet voelen als je een grote broer hebt en je loopt voortdurend in de *gebruikte*, inmiddels voor de grote broer te kleine overhemden, broeken, sokken, schoenen, het is iets verschrikkelijks, terwijl er toch echt geld genoeg was voor gewoon nieuw, zo uit de winkel, wat nu eenmaal een grotere charme heeft omdat nou uitgerekend juist helemaal niemand er eerder met zijn kleffe poten aan heeft zitten wriemelen. Mijn ouders moeten er behoorlijk mee in hun maag hebben gezeten, met al dat geld. Ze zijn zelf van eenvoudige komaf, en dat zal ze zeker door de kop hebben gespeeld bij al hun weifelachtigheid om voor mij de dingen rechtstreeks uit een winkel te kopen. Ze hadden toch moeten weten dat *tweedehands* sowieso al wil zeggen dat er van alles te veel is. Dacht je dat ze daar in Afrika ooit van tweedehands hebben gehoord, dat ze een leuke aarden waterkruik nog weer eens een keer als gebruikt aan de man gaan brengen, zoiets durf je toch ook niet te bedenken...

Maar waar ik heen wou dat is dat die Ferdinand Verwigt mij een keer iets heeft geflikt dat ik op het eerste gezicht nooit achter die bleke kop had gezocht. Het gebeurde op een middag dat we op onze autopedes naar huis reden. Het was van dat vieze winterweer met hele dunne regen die pijn deed aan je gezicht, en overal op de trottoirtegels lagen witte bevroren stukken. Om een lang verhaal kort te maken ging ik steeds heel hard remmen om die step flink te laten slippen, zo driehonderdzestig graden rond met een uitgestreken gezicht waarbij je haar ook nog goed blijft zitten. Natuurlijk wou Ferdinand het meteen ook proberen toen hij mij zo bezig zag, hij moet onmiddellijk hebben gezien dat

het erg goed stond, om zo ontzettend koel een beetje een slip te maken zonder direct met je voortanden over de bevroren trottoirtegels te stuiten. Maar hij had natuurlijk dat rare scheve lijf en het stuur hield hij ook maar met één hand vast, want die andere arm hing zo'n beetje voor zijn borst met die slappe, onbruikbare vingers ergens halverwege zijn kin, dus zijn evenwicht was toch al niet helemaal zoals het zou moeten. Hij viel in elk geval echt ongelukkig, erger dan had gekund, wil ik maar zeggen, zijn step schoof weg over de stoeprand en hijzelf knalde met zijn kop frontaal tegen het trottoir, waarbij hij met één, in een gebreide handschoen gestoken hand door de halfbevroren racekak van de een of andere cockerspaniël heen maaide. Het was allemaal net iets te grappig om je lachen bij in te houden, maar Ferdinand zelf vond het helemaal niet leuk. Met zijn kop nog grijzer dan anders trok hij zijn autoped overeind, en zonder zijn gezicht nog één keer naar mij toe te keren reed hij in een directe lijn naar huis.

Nog geen halfuur later ging bij ons thuis de telefoon. 'Mevrouw Verwigt aan de telefoon,' riep mijn moeder. Mevrouw Verwigt, dat was Ferdinands moeder natuurlijk. Ferdinands moeder was Duits, en ze had een raar accent, het was moeilijk om haar goed te verstaan, helemaal door de telefoon. Ik klemde de hoorn tegen mijn oor en probeerde zo goed en zo kwaad als dat mogelijk was het Duitse accent van de werkelijkheid te scheiden. Waar het op neerkwam was, dat ik Ferdinand van zijn autoped af had gedúwd, dat ik hem daarna met zijn kop tegen de trottoirtegels had geschópt, en daarbovenop nog eens zijn halfverlamde arm met de gebreide handschoen door de hondenpoep had gesméérd, het klonk zo fantastisch dat ik geruime tijd geen woord kon uitbrengen, laat staan dat ik iets terug kon zeggen.

Mijn moeder stond in de kamer en luisterde naar het gesprek, en omdat ik wist dat zij alleen maar één kant kon horen, zei ik ten slotte: 'Ik had hem al gewaarschuwd dat het

glad was...' Ik kon zo gauw niets beters bedenken, dus zei ik het een paar keer achter elkaar, terwijl mijn moeder luisterde en mijn bloed begon te koken en ik Ferdinand Verwigt met autopod en al een instortende mijnschacht in wenste. Door de telefoon kreeg ik het niet voor elkaar, ik dacht, het is gewoon niet te doen, ze moeten je gezicht erbij zien voordat ze je geloven, als je weet dat iets waar is, kun je het niet met je stem alleen af. Ik wist dat als ze me maar zag, die Duitse moeder van Ferdinand, dat ze me dan meteen zou geloven. Ik zei: 'Ik kom er zo aan... Ik zal het allemaal uitleggen...' en ik gooide de hoorn op de haak.

Mevrouw Verwigt deed de deur al open voordat ik had aangebeld. Achter haar rug verschool zich een huilende Ferdinand. Ik legde alles uit, ik vertelde alles precies zoals het gebeurd was, en ik zorgde er goed voor dat ze mijn gezicht zag, dat ze mijn ogen kon zien, want die hadden meer met de waarheid te maken dan alle woorden op elkaar gestapeld, en terwijl Ferdinand steeds harder begon te krijsen en te stampvoeten, zag ik dat het wonder gebeurde: dat zijn moeder mij geloofde. Ze had mijn verhaal nog maar amper tot het einde toe aangehoord, of ze draaide zich al om naar haar zoon.

'Je bent walgelijk,' zei ze in het Duits, of in het Nederlands met een Duits accent, dat weet ik niet meer, ik bedoel, in het Duits was het waarschijnlijk nog duidelijker hoe walgelijk Ferdinand eigenlijk was. Hij krijste en probeerde dieper het huis in te vluchten, maar zijn moeder had hem bij zijn arm vastgegrepen en hield hem hardhandig tegen. Ik was plotseling heel erg kalm geworden, ik wilde nog zeggen dat het allemaal niet erg was, dat ik desnoods gelijk weer met Ferdinand buiten wilde spelen dat we vrachtwagens waren, maar daar kwam ik niet meer aan toe, want zijn moeder had de deur al voor mijn neus dichtgegooid nadat ze nog tegen me had gezegd dat ik 'een goeie jongen' was, dat zei ze letterlijk, ze wist precies waar het om draaide, dat moet worden gezegd.

Buiten aan de deur bleef ik nog even staan dralen, en zo hoorde ik hoe mevrouw Verwigt haar zoon zo ongeveer het pak rammel gaf waarvan hij mij nog maar zo kort tevoren valselijk had beschuldigd. Uiteindelijk vond ik het bijna jammer dat ik niet echt had gedaan wat hij mij allemaal had aangewreven, ik had het in elk geval al veel eerder moeten doen, dat was nu wel duidelijk geworden. Ik had nooit geweten wat ik me precies bij 'een Duitse moeder' moest voorstellen, maar terwijl ik naar het geweld daar achter die deur luisterde, begreep ik het opeens een stuk beter. Als ik ooit opnieuw geboren word dan wil ik in elk geval een Duitse moeder hebben, dacht ik, zo eentje die de waarheid van de werkelijkheid weet te onderscheiden en alle slappe en lafhartige angsthazen, die zich onder valse voorwendsels tussen haar rokken proberen te verschuilen, precies zo weet aan te pakken als waar ze om hebben gevraagd.

Mijn breuk met Ferdinand Verwigt duurde niet langer dan twee dagen. Daarna belde ik opnieuw bij hem aan en gingen we weer als vanouds gezamenlijk naar school. We waren nu motoragenten en dwongen de voetgangers dicht langs de huizen te lopen, wanneer wij met loeiende sirenes voorbyscheurden. Maar zo'n bleke kop, daar was ik voortaan tegen gewaarschuwd. Als het bloed er maar ternauwernood doorheen kan, dan krijgen de hersenen ook te weinig, daar komt het van dat ze je streken gaan leveren die je met alle fantasie van de wereld nooit zelf zou durven verzinnen. Hoe dan ook, het was hetzelfde soort bleke kop dat ik zag toen de zwakbegaafde jongen in de deuropening van ons klaslokaal stond.

'Ga daar maar zolang zitten,' zei het hoofd van de school en voerde de zwakbegaafde jongen mee naar een van de lege tafeltjes in het midden van de klas. Die man was al behoorlijk oud en trok ook maar een beetje een gezicht alsof hij een door de ruit getrapte voetbal op kwam halen. Zijn idee was het vast niet geweest om zomaar een zwakbegaafde jongen op het Montanelli Lyceum toe te laten. Hij was er zagezegd

een van de oude stempel, die daar waarschijnlijk niets van moest hebben, maar er waren anderen op het Montanelli die meer in de melk te brokkelen hadden en die het vast en zeker zo voor elkaar gekregen hadden dat hij geen kant meer op kon.

De zwakbegaafde jongen viel in elk geval met zijn neus in de boter. Ik bestudeerde de houterige bewegingen van zijn bovenarm en van zijn rug, terwijl hij zich in zijn stoel liet zakken en Vermaas, de leraar Engels, zijn keel schraapte om zijn voorlezing te hervatten.

'Jan, jij kunt wel zolang bij je buurman meekijken,' zei hij.

We hadden allemaal een exemplaar van hetzelfde boek voor ons op tafel liggen. De bedoeling was namelijk dat je het verhaal meelas op gelijke snelheid met de voorleesstem van Vermaas. Het was een Engels boek dat *Alice in Wonderland* heette, en het was geschreven door Lewis Carroll •



Dit zijn de hoofdstukken 3 en 4 van *Red ons, Maria Montanelli*, Herman Kochs eerste boek. Het verscheen in 1989, Koch was toen 36 jaar oud. Overeenkomst met het Amsterdamse Montessorilyceum, waar hij op zat, is niet toevallig.

WWW.HERMANKOCH.NL

MANON UPHOFF



Dit is het gevaarlijkste verhaal ooit geschreven. Alles om me heen begon te trillen, als in een fata morgana, toen ik dit verhaal las. Het gaat over een meisje dat haar ziel ontdekt bij een man. Ze geeft haar ziel aan een man. De man denkt dat hij een lichaam krijgt. De man krijgt niks. De man ontmoet het meisje; het meisje betovert de man. Ze delen het bed met elkaar, maar dat is zwak uitgedrukt. Ze rukken de wereld open. Een ontmoeting als deze vindt maar één keer in je leven plaats. Ik kreeg er droge lippen van. Zweetdruppels op de rug. De rest voelt dan als naspel. De film die je hierna moet zien is *Lolita* van Stanley Kubrick •

Begeerte

De winter was koud, met rijp op de ruiten. Kou drong onder gebarsten kozijnen binnen. Het meisje, dat rustig van aard was, was pas vijftien jaar geworden. Er gebeurde veel met haar deze winter. Soms zat ze in de bus en trok aan de nagelriemen van haar vingers tot het vel scheurde. Dan keek ze naar de langzaam opwellende, dik wordende bloeddruppel, die in schuine lijnen naar beneden droop.

Ze hield van sprookjes, maar niet die waarin alles tot een zoet einde komt. De Zeemeermin die in de golven tot schuim sterft, de Sneeuwkonigin die het hart van een jong kind tot ijs kust en de Rode Schoentjes, waarin het meisje Karen gedwongen wordt te dansen bij het graf van haar moeder – die interesseerden haar.

In deze winter las zij geen sprookjes. Op de kamer van

haar oudere broer – waar het warmer was dan op ieder andere plek in huis – spelde zij het boek *De Geisha* uit. De voorkant van het boek gaf een houtskooltekening te zien van twee jonge vrouwen: Lucille en Amaryllis. De schrijver wilde met hen alletwee en liefst gelijktijdig vrijen. Lucille en Amaryllis betreurden dit niet. Het meisje wist zeker dat ze dat vreselijk zou vinden – omdat overgave alleen één persoon toebehoort.

Op een zaterdagavond in januari kreeg ze, in de discotheek waar ze naar binnen mocht omdat ze zichzelf jaren ouder had geschminkt, een drankje aangeboden van een oosters aandoende man. Ze had al uren onder het discolicht gestaan, in een witte bloes en strakke spijkerbroek, maar hij was net pas binnengekomen. Hij was veel ouder dan zij. Zijn haar glansde en het meisje vond zijn smalle ogen geheimzinnig. De manier waarop hij haar een drankje gaf, met zijn hand even op de rug van haar hand tikkend, maakte haar bang. Ze bleef naar hem kijken.

Toen ze even later zijn nagels zag, zachtglanzend als de binnenkant van een schelp, wist ze dat ze met hem mee zou gaan.

Om twee uur 's nachts verlieten ze de discotheek. Auto's reden toeterend weg, en meisjes lieten zich giechelend in armen van vriendjes zakken. De uitsmijter drukte de pet met de gouden bies op zijn hoofd en keek hen na terwijl ze de hoek omsloegen.

De onbekende man en het meisje liepen zwijgend door de binnenstad. Bij elke stap nam haar nieuwsgierigheid toe: niet zozeer naar deze man, maar naar zichzelf.

Ze liepen een brug over een grasveld op. Er hing kou in de lucht. Het is niet waar dat een mens zijn hitte in je branden kan, maar de aanraking van zijn zachte handpalm tegen de hare brandde toch. In het door resten gesmolten sneeuw natgeworden gras strekten ze zich uit. Dicht tegen

hem aanliggend, met haar neus in het kamgaren van zijn jas, probeerde ze tussen alle vreemde geuren de weg naar een vertrouwde geur te vinden. Water drenkte door haar kleding heen. Ze begon te klappertanden en het bloed trok weg uit haar gezicht. Bezorgd bedacht ze dat haar lippenstift zou opdrogen en haar oogmake-up zou uitlopen, zodat hij haar een kind zou vinden.

'Het is te koud hier,' zei de man. Hij stond op en hielp haar overeind. Haar haar was vochtig geworden. Er zat gras op haar jas en haar broek.

Hij vroeg of ze met hem meeging, naar zijn huis, en ze zei 'ja', eenzelfde aandrang volgend die haar er in bussen toe dreef de doorschijnende velletjes van haar vingers te trekken en naar de streepjes van het wellend bloed te kijken. De spanning in haar werd groot. Ze had het gevoel te zwellen en de donkerte van de nacht op te zuigen, als een bloem het zoete water. Op het plein in het centrum waande ze zich niet meer in een gewone stad – maar in een wereld van glas en steen, waarin de man en zij de enige twee warme dieren waren. Het zoemende geluid van auto's, in de verte, leek het geluid van hommels. Druppels regen begonnen traag naar beneden te sijpelen, over haar wangen haar hals in en de wandeling duurde en duurde en duurde.

'Ben je al lang in Nederland?' vroeg het meisje uiteindelijk.

'Nee,' zei de man. 'Twee jaar pas. En ik weet niet of ik blijf.'

Ze draaiden een zijstraat in. Het meisje dacht aan het huis van haar ouders, de kamer van haar broer, waar op het bed het boek over de *Geisha* lag. Hoe je daar in die kamer de adem van haar moeder kon horen. Haar zusje dat nu slapen zou, met haar duim vochtig in de mond – en de barbies en het paard op de grond.

'Woon je alleen?' vroeg ze.

'Nee.' De man glimlachte even. 'Hier is het.' Ze stonden stil voor een blauwe deur en hij haalde de sleutelbos uit zijn jaszak. Er hingen gekleurde zijden koordjes aan de sleutelring.

'Ik leef niet alleen. Er zijn een heleboel mensen boven – we zullen stil moeten zijn.'

Ze volgde hem voorzichtig de donkere trap op.

Stof van jassen schuurde langs haar koude wangen. De man stak de sleutel in het slot.

Het meisje stond achter hem. Over zijn rechterschouder keek ze de kamer en het licht in. Links en rechts stonden rijen metalen bedden en in elk bed, op een na, zat een man. Er werd gelachen en gemompeld, en hun gezichten draaiden haar kant uit. Met smalle ogen keken zij haar aan.

'Welcome!' groette een van hen. Zijn huid was gelig en droog. Hij hield een tijdschrift in de hand. Op de glanzende cover lag een naakte vrouw, de benen gespreid, de ogen in extase gesloten.

Hij las van rechts naar links en sloeg treiterig op het papier terwijl ze langsliep.

De man hield haar hand vast en leidde haar naar de uiterste hoek van de kamer. Voor zijn bed hing een zwart gordijn dat was bevestigd aan metalen buizen – als in een ziekenhuis.

'Niet bang zijn,' zei hij, terwijl hij het gordijn voorzichtig openschoof. Gras viel van haar jas in kleine plukjes op de grijze deken. Hij sloot de gordijnen en maakte ze vast met een veiligheidsspeld. Er werd harder gelachen in de kamer.

'Ze doen niets,' zei de man, toen ze op het bed zat en de slagen telde van haar hart. Rustig speelde hij met de vingers van haar hand.

'Zodadelijk slapen ze en laten ze ons met rust. Er komt hier bijna nooit een vrouw.'

Ze bleven wachten tot de rust weerkeerde en het zachte gesnurk te horen was van mensen in een kalme slaap. Er brandde een klein lampje. Het stond zo laag dat hun schaduwen groot en breed op de muur vielen. Ze voelde zijn hand op haar rug.

'Hoe oud ben je?' vroeg hij. 'Veertien? Vijftien jaar?'

Ze gaf geen antwoord.

'Je hebt je ouder gemaakt dan je bent.'

Ze voelde hoe zijn lippen haar hals naderden en de onverwacht felle beet in haar nek, waardoor ze zijwaarts viel als een schip na een rukwind.

'Meisje,' zei hij. Zijn hand was een vis die onder de stof over haar huid naar voren gleed. Hij trok de bloes over haar hoofd en zijn nagels tikten tegen haar tepels. Zijn mond zocht de hare en zijn tong gleed naar binnen als een oester. Het speeksel in zijn mond smaakte zoet en lauw.

Hij had haar onder de dekens geduwd en trok aan de rits van haar broek, die bleef haperen tot hij hem stuktrok.

'Ik doe het wel,' fluisterde het meisje. In paniek trok ze zo snel ze kon de stugge stof naar beneden.

'Zacht,' fluisterde hij. Zijn mond hield een klein stukje van haar buik vast, hij rolde ermee tussen zijn scherpe tanden.

Ik ken hem niet, dacht het meisje. Het is een vreemde. Ik ken hem niet!

Deze winter had ze in de warme streekbus naar school al een paar keer expres te vroeg op het knopje gedrukt.

Een keer was ze met haar vader geweest. Toen de deuren zich sissend openden, had hij haar gedwongen uit de bus te stappen – omdat de chauffeur dit van haar verwachten zou.

Met deze man zou het niet anders zijn.

'Je bent zacht, nog. Een echt meisje.' Bijna verbaasd aaide hij haar borsten. 'Ik vind het mooi dat je wit bent.'

Ze was wit. Als ze naar beneden keek leek zijn hoofd een zwarte steen tussen haar benen. Zijn lippen drukten nu op haar schaamhaar en zijn tong gleed traag naar binnen. Ze wilde hem tegenhouden. Een onbekende zou... maar een warm en donker gloeien maakte haar buik zwaar, haar benen zwaar en ze sloot haar ogen – de weg van de hitte nalopend.

'Doe!' zei ze, verbaasd over haar plotselinge begeerte, haar verlangen deze hitte vast te houden. 'Doe maar.' Haar bekken drukte zich omhoog en ze stak haar handen in het gladde donkere haar, zijn hoofd steviger naar beneden drukkend, alsof ze een noot was, met een keiharde bast, en nu de bast gekraakt werd, vloeide er kracht en woede naar buiten, en een willen, een willen waar ze bang van werd.

Zijn strengen haar vielen zwaar over haar vingers.

'Doe,' zei ze nog eens, maar hij stopte. Ze hoorde gekraak van papier, geritsel. Zijn elleboog prikte plotseling en puntig in haar zij.

'Ik ga je binnen,' zei hij, zich over haar buigend, zodat ze ingekapseld werd. 'Je moet niet bang zijn. Niet gillen of schreeuwen.'

Ze zag zijn schouders, waar de spieren zich samenknopen, en het kloppen van de ader in zijn hals. De mond met de volle rode lippen. Ze spande haar eigen spieren, maar hij was sneller dan ze dacht. Een vlamme witte pijn en een scherp gevoel tussen haar benen. Met al haar kracht probeerde ze zich terug te trekken, maar zijn mond drukte zich op de hare en zijn rug en lenig onderlijf bogen over haar heen als een taai vissersnet.

'Niet vechten,' zei hij. 'Niet vechten.'

Maar de pijn, die vlijmender werd, nu ze in paniek al haar spieren aantrok en haar bekken omhoogdrukte om hem weg te duwen, maakte haar sterker. Ze bokte zo hevig dat hij uit haar schoot. Heupbot ketste tegen heupbot.

'Niet doen!' zei hij. 'Wat doe je nou. Het gaat *toch* gebeuren!'

'Nee!' zei het meisje, een onverwachte, hevige woede voelend. 'Jij moet *ook* vechten.'

Hij greep haar bij haar middel en drukte haar terug op het laken.

'Je bent bang,' zei hij. 'Maar je moet niet bang zijn.' Met een felle stoot keerde hij terug in haar en duwde zijn vinger-toppen hard onder haar billen.

'Het doet pijn!'

Onverhoeds stak ze al haar nagels in het vlees van zijn rug en trok ze in rechte lijnen strak naar beneden. Onmiddellijk zwol de huid onder haar vingers, en ze zag zijn ogen samen-trekken in pijn. Ze drukte haar mond tegen de zijne en beet hard in zijn onderlip. Lauw bloed droop in haar mond. Hij keek naar haar met donker glanzende ogen. Er zaten zweetdruppeltjes op zijn voorhoofd.

'Jij moet *ook* vechten.'

Er was een drukken, grommen en duwen. Overal waren zijn en haar handen en overal trokken haar nagels krassende strepen, die zich vulden met rood, maar hij ging niet uit haar en het vlamme gevoel tussen haar benen bleef. Al bokte ze met haar heupen en siste ze woorden die ze nooit eerder had gebruikt.

Langzaam ebde het branden weg en verdween de zwaarte. Hij was nog steeds in haar. Hoewel ze zich voorbereidde op nieuwe pijn, bewoog hij niet of nauwelijks, of alleen langzaam. Heel rustig. Draaiend. Ineens hoorde ze haar eigen gekreun en vloeide ze uit als water op een stenen vloer. Hij ging door en bewoog in haar als een jong dier.

'Vrouwtje,' fluisterde hij in haar oor. 'Nu ben je een vrouwtje.'

Het meisje nam haar handen van zijn rug en keek. Het bloed van de man zat diep onder haar nagels en er hing een geur om hen heen die ze nooit eerder had geroken. Hij had zweet op zijn schouders en zijn buik bewoog op en neer. Zijn onderlip was dik en gezwollen op de plaats waar ze gebeten had.

Tot haar eigen verbazing was ze niet moe. De pijn was weg en ze wist niet of ze blij was, of bang, woedend of trots.

Hij strekte zich zuchtend naast haar uit.

Ik ben niet moe, dacht het meisje, het witte laken over zich heentrekkend. Ik ben niet moe.

De strepen op zijn rug waren wit en zijn hand zocht over de lakens naar de hare, maar ze trok haar hand terug en keek. Naar zijn glanzende haar. De donkerte van de nacht. De scheuren in het gordijn dat met een veiligheidsspeld was vastgestoken. Naar de lijntjes geronnen bloed. Zijn pik, die nu slap op zijn dijbeen rustte, en die ze nu pas durfde te aanschouwen. Het condoom dat langzaam leegliep op het laken.

En toen hij was uitgerust en nog eens bij haar binnenkwam, drukten haar vingertoppen hard in zijn billen, het ritme aangevend waarmee hij haar mocht binnengaan. Ze zette haar tanden in zijn hals, snoof zijn geuren op, en drukte haar hand om zijn nek, alsof ze een jonge kat vasthad.

De volgende ochtend spraken ze nauwelijks met elkaar. Hij ontwaakte, kustte haar, ging op de rand van het bed zitten en kleedde zich snel en geruisloos aan. Het licht van buiten drong moeizaam door het raam naar binnen.

'Waar ga je heen?' vroeg ze, onder de lakens op de tast haar ondergoed zoekend.

'Werken,' zei hij. 'Ik moet werken. Wat ga jij doen? Zie ik je vanavond weer? Kom je vanavond bij me?'

'Nee,' zei het meisje. 'Ik kom hier niet meer.'

'Je bent een vrouwtje, nu,' zei hij. 'Ik heb graag dat je komt vanavond.'

Maar ze schudde haar hoofd.

Tien minuten na zijn vertrek, verliet ze de kamer. In de bedden sliepen de mannen, rustig ademend, hun ruggen bultig onder de grijze dekens. De tijdschriften met de exotische tekens lagen open op de grond.

Buiten was het fris, maar de zon scheen al flauwtjes. Ze zocht in haar jas naar een buskaart. Ze vond er een en wachtte op een bus die haar naar huis zou brengen.

Thuis zat haar moeder achter de koffie. De buurvrouw tegenover haar.

'En?... Was het leuk bij je vriendin?' vroeg ze. 'Zijn jullie nog wezen dansen?'

'Nee-ee,' zei ze. 'Het was laat. We hadden niet veel zin meer.'

Ze verliet de kamer en liep de trap op naar boven. De deur van haar broers kamer stond op een kier. Hij was niet thuisgekomen. Op zijn bed lag nog steeds het boek van de Geisha, met de foto van Amaryllis en Lucille. Hun stevige borsten met de tepels tegen elkaar gedrukt. Het meisje deed de deur dicht en draaide de sleutel in het slot. Voorzichtig trok ze haar kapotte spijkerbroek en haar slipje over haar trillende benen naar beneden. Er zat niet veel bloed op de stof, het was maar een klein donker vlekje. Het laken in zijn kamer had er erger uitgezien. Ze keek naar het vlekje in het katoen en naar haar schaamhaar dat krullend omhoogkwam. Ze dacht aan de jonge zeemeermin, die haar prachtige zangstem had afgestaan in ruil voor echte mensenbenen. De pijn die haar gesneden had, bij elke stap – en hoe ze schuim geworden was op de zee.

Ze dacht aan de IJskoningin, in de eenzaamheid van haar koude woning, waar ieder mensenhart onmiddellijk bevroor. Ze dacht aan de engel Gabriël, die in het voorportaal van de kerk met een vlammend zwaard had gewacht – op het meisje dat danste en danste, haar voeten in rode schoenen, over het graf van haar moeder, en voort en voort en voort. Totdat het zwaard haar de voeten afhakte en ze rust vond. Maar de schoentjes kreeg ze niet terug.

'Ik heb in ieder geval gevochten,' zei het meisje hardop tegen zichzelf, het slipje en de spijkerbroek omhoogtrekkend. De koperkleurige tandjes van de rits staken gebogen opzij ●



Dit is het titelverhaal van het eerste boek van Manon Uphoff, de verhalenbundel *Begeerte*. Het boek verscheen in 1995. Manon Uphoff was toen 32 jaar.

WWW.MANONUPHOFF.NL

RASHID NOVAIRE



Soms ontmoet ik Rashid Novaire in Amsterdam. Toevallig, zoals alles in het leven toevallig is. Rashid Novaire weet dit. Hij heeft het lichaam van een danser, het gezicht van een bedoeïen. De kracht van een hamer. Het lijkt wel alsof hij een rol speelt in zijn eigen verhaal, waar ik toevallig in loop. Zoals hij is, zijn zijn verhalen ook: dromerig, fantasievol, meedogenloos. Dit verhaal zuigt je met de eerste zin meteen naar binnen. *We scheidden het water van de pure drank*. Met deze zin breekt het onweer open. Een verhaal over vriendschap en verlangen. Het zindert. Toen ik dit verhaal las – ik zat op de bank met de voeten gestrekt – schrok ik plotseling wakker om te beseffen dat het verhaal alweer achter me lag. Luister naar *Le pas du chat noir* van Anouar Brahem en kijk naar *My Own Private Idaho* van Gus van Sant ●

ALCOHOL EN ZEESCHELPEN

We scheidden het water van de pure drank. Het klinkt misschien niet als iets waar jongens van zestien lang mee bezig kunnen zijn.

Toch waren we er hele nachten mee in de weer: het was meestal al licht wanneer we uit de kelder van Jeffrey kwamen. Soms bleven we bij hem tot in de ochtend. Het huizenblok waar hij met ons werkte was in het zevende district en daar wilde niemand in het donker over straat. Gewone mensen niet, bedoel ik. Wij verlieten zijn kelder om een uur of acht. De zon, die in San Diego ineens hard en droog kan

zijn, scheen en we staken Jeffreys binnenplaats over, langs de containers, de dag tegemoet.

Alcohol verdampt sneller dan water.

We verhitten 's nachts de whisky en tequila waar we ons soms in de avond nog mee volgoten. Op een vreemde manier verdween het bezopen gevoel onder je huid als je de kelder binnenging en Jeffrey zag zitten met het paarsige litteken op zijn wang. Hij zat achter zijn koelinstallatie. Door het raam keek je uit op een platgetrapte moestuin. Tussen de omvergetrokken struiken door zag ik, in een hoek van de binnenplaats, de mesthoop waar verslaafden zich ontladden na de spanning van een inbraak.

Jeffrey had er een keer eentje met een ijzeren staaf bewerkt.

Binnen in de kelder rook het naar oude kranten. Wij stonden rechtop aan weerskanten van de tafel waar hij zijn spullen had uitgesteld. Een groep jongens waren we, de meesten van ons nog minderjarig, er waren erbij die nog niet eens in een café toegelaten zouden worden om er een cola te drinken. Anderen hadden al een strafblad. Er was er een van wie gezegd werd dat hij een heel jong meisje met een mes had gedwongen hem te pijpen in de wc's van een fastfoodtent.

Jeffrey groette ons amper. We kwamen stil binnen met flessen alcohol in bruine papieren zakken. We concentreerden ons op de glazen buizen. We vingden de alcohol damp op en leidden die naar een groenglazen bolvormig uiteinde, waar de damp weer condenseerde.

De kelder was zo schemerig dat niemand precies kon zien waar de oude pick-up stond waarop hij rapplaten draaide. Vragen stelde je niet aan Jeffrey. Geen van ons wist precies zijn leeftijd en of hij in de straten van San Diego was opgegroeid. Van sommige mensen in de *quarter* moest je alles weten.

Van Jeffrey niet.

Wij voelden ons geen schooljongens als we naar de kleine

druppeltjes dauw keken die omhoogkwamen langs de glaswand.

Vol bewondering staarden we naar glazen buizen.

Wat er met de pure alcohol gebeurde wisten we niet.

Hij stond in plastic flessen onder de zinken wasbak.

Verder keken we er niet naar.

We destilleerden, we wilden geen nacht missen.

We scheidden het water van de drank.

Ik weet niet tot wat voor ras Jeffrey behoort. In mijn buurt ging ik met mensen van alle rassen om. Ook omdat ikzelf van alles heb; in mijn bloed dan, bedoel ik. Mijn vader is uit Mexico gevlucht, maar daar begin ik met hem niet over omdat hij dan hele verhalen gaat vertellen. Mijn zus heeft haar haar geverfd in precies dezelfde tint. Ze was geliefd bij de jonge mannen in de buurt. Elk weekend stond er een ander brommertje onder ons raam. Zodra het bekende, ronkende geluid voor de deur te horen was hield ze op met televisie kijken.

'Vergeten', zei ze dan. 'Ik moest bij de stomerij nog kleren ophalen voor een vriendin.'

Volgens mij koerierde ze voor de hele buurt, want als ze met dat excuus uit het huis was gesneakt, zagen we haar uren niet meer terug. Ik weet nog steeds niet of ze seks had met al die jongens. Ze scheurde in ieder geval achter op hun brommers weg. De mannen die het met haar doen bedoelen het niet heel kwaad; als ze ooit in geldproblemen zou komen of zo, dan krijgt ze hulp, dat weet ik zeker.

Een van de jongere jongens die van haar profiteerde, was Carlos. Aan hem moet ik nog weleens denken; niet alleen omdat ik altijd verdrietig ben als ik hem negeer op straat, maar vooral omdat hij op een soort balletdanser leek, al was het zeker geen homo, want dan had ik het wel gemerkt.

Aan het einde van de nacht schroefden we de onderste bol

los van de glazen buis en spoelden de overgebleven waterige whisky weg in de goot naar de parkeerplaats. Met Jeffrey spraken we af wie er de volgende dag zou komen en hij schreef de namen op een wikkel van een van de colaflessen. Voorzichtig werd door een van ons de bovenste bol met het gedestilleerde vocht van een trechter voorzien om de alcohol in de fles te laten druppelen.

'Zuiver', mompelde iemand dan. Vaak mat ik met mijn duim en wijsvinger het verschil met de vorige dag. Jeffrey had zich aan het einde van de nacht teruggetrokken in de achterkamer, waar wij hem hoorden hoesten en ook vaak vloeken omdat hij zo veel hoestte. Eind december vroeg ik hem een keer of het een goed jaar was geweest en Jeffrey antwoordde met zo'n stroef gezicht: 'Ieder jaar is hetzelfde.'

'Dan hoop ik volgend jaar op wat verschil', zei ik.

'Dat verschil is voor jou', zei hij. Eerst begreep ik niet goed wat hij bedoelde, maar later vond ik het eigenlijk wel bijzonder, want het betekende dat hij toch wel aan me dacht.

Voor ik van Carlos hield, hield ik van de dingen die hij wel had en ik niet. Zijn ouders hadden een restaurant aan 24th Avenue en wanneer je voor openingstijd voorbij hun raam liep kon je zien hoe zijn vader een vluchtige kus in de hals van zijn vrouw gaf. Van haar vertelde men dat ze naar de universiteit was geweest. Daar had ze het trouwens nooit over. Ze praatte niet terwijl ze mensen bediende. Daarom dachten de mensen waarschijnlijk dat ze het niet waard vond om zichzelf te vergeten in hun gezelschap.

Er was een zachtheid in de ogen van Carlos waarop je kon rekenen. Zijn moeder had Carlos filosofieles laten nemen. Na de training op de oude boksschool bij het stadspark luisterde hij naar de gedachten van anderen. Hij vertelde die verhalen door. Een paar keer begon hij in het winkelcentrum over een oude Griek die geloofde dat de mensheid op een dag van de rivier der vergetelheid had gedronken en

toen veel belangrijke dingen van het leven vergeten was. Alleen de kunstenaars, de filosofen en de ware minnaars, zei Carlos, die herinneren zich nog iets omdat ze minder gulzig van dat water hebben gedronken. Ik voelde me die dag belazerd door hem omdat ik dacht dat hij me probeerde te zeggen dat ik niet bij hem hoorde. Maar nu, achteraf, begrijp ik dat hij de enige was die niets te zoeken had in de kelder van Jeffrey; hij kende dat andere ritme van de tijd al.

Als hij bokste ging ik soms kijken. Naar zijn techniek, naar hoe zijn bewegingen versnelden en vertraagden. 'Stretto', zei hij dan afgemeten en dat betekende dat hij sneller met zijn vuisten op de bal zou gaan rammen.

Wanneer een nieuwe jongen de alcohol damp wilde zien, vroeg Jeffrey nooit naar zijn achtergrond. Jeffrey keek. Keek hoe de duim en wijsvinger van zo'n jongen aan het vlakke schijfje van de ijzeren brander draaiden. Keek naar hoe hij zich in de ruimte opstelde als hij even niets te doen had. Als de jongen er zijn eerste avond op had zitten, gromde hij iets in de zin van 'blijf maar'.

Het einde van de nacht was het mooist. Voor je weer naar je eigen huis ging om de herhalingen van *Jerry Springer* te bekijken, rook je de wolk gas die vrijkwam bij het uitgaan van de brander.

Even was het dan stikdonker; je waande je in een kazerne in Vietnam met alleen de dreigende stilte van het oerwoud. Je hoorde wat vage straatgeluiden, het doffe ritme van een centrifuge die draaide in de achterkamer, verder niets. De jongens die er die avond waren legden voorzichtig hun hand tegen het glas van de installatie om te voelen dat het begon af te koelen.

Op een van die avonden liet ik de druppels pure alcohol op het trechterplastic lekken en dacht hardop: 'Carlos is bokser en filosoof, mooier kan het niet.'

Carlos haalde zijn schouders op.

'Nee, ik hoef Jeffrey niet te ontmoeten, zo'n oude *pimp* die *king of the ghetto* wil spelen.' Toen ik begon over Vietnam, het donker en de gaslucht dacht ik zelfs iets van minachting op zijn gezicht te zien.

Hij raakte me aan en het leek of hij iets te lang naar me keek. 'Jongen,' zei hij, 'als je gevoel voor detail hebt, zoek dan niet de foute details bij elkaar.'

'Ach, fok jou,' zei ik, maar ik wendde me snel af omdat het helemaal niet klopte zoals hij naar me keek. Hij keek naar me zoals je naar vrouwen keek. Met een belofte. Voordat je dat nog een keer doet, ging het door me heen, plant ik, *stretto*, mijn wijsvinger in je oog. Op onverwachte ogenblikken dacht ik, ook al had ik dat niet graag, aan die blik van hem.

'Rellen' is mogelijk een groot woord, maar er waren in ons blok, vooral op zaterdagavond, opstootjes waarbij de politie ons met traangas uit elkaar joeg. Mijn bijdrage was het in brand steken van de afvalbak voor de dokterspraktijk.

Veel stelde dat niet voor. Het duurde maanden voor er iets vernieuwd werd, dus stak ik steeds dezelfde prop verkoold plastic aan een ijzeren stang in brand.

Jeffrey had eens gemompeld dat we bij oproer naar zijn kelder moesten komen. Alleen wijzelf – we moesten niemand meebrengen die niet mee had gewerkt aan het destilleren van de alcohol. Dat sprak voor zich.

De avond dat het restaurant van Carlos' ouders werd overvallen, had ik met hem voor het winkelcentrum afgesproken dat er 's avonds bij lag als een spookstad van grauwe, ijzeren rolluiken.

Hij stond te wachten.

Ik zette een lage stem op. 'Het is onrustig in de buurt', zei ik. 'Ik voel het onweer naderen.'

Zijn kromme duimen draaiden onverschillig om elkaar.

'Het onweer hangt nu eenmaal altijd boven deze wijk', zei hij.

Ik vroeg hem of hij mijn zus nog zag. Zelf deed ze daar vaag over. Carlos zei dat mijn zus het verdiende om met rust gelaten te worden en ik liep met hem door de wijk zoals we dat deden vanaf de dag dat ik bij hem op de boksschool was geweest en hij mij had laten zien hoe je iedere beweging langzaam kunt versnellen. Toen we langs de kelder van Jeffrey kwamen spuugde Carlos een witte bonk kauwgom uit en sloeg in eenzelfde beweging een arm om mij heen. 'We lopen langs de huizenkant...' vatte hij samen, 'gluren naar chicas die zich opmaken en kijken naar de nieuwe clip van 50 Cent op hun tv. Wij kunnen alles.'

Ik lachte en hij grijsde.

Het begon te schemeren terwijl we tegen de uitdijende groep mensen in liepen. Dat ging vaak zo in ons blok: op eens was iedereen op straat alsof het een betoging betrof waarbij iedereen het doel van het protest was vergeten. Misschien hadden we in ons blok allemaal van die rivier gedronken waar die oude Griek over sprak, waren we belangrijke dingen vergeten en liepen daarom nu belangrijk rond tot Carlos ons zou redden van de vergetelheid.

'Iedereen sjokt maar', zei ik. 'Wanneer iemand nu meer ruimte in wil nemen, breekt de spanning, en dan wordt er zeker gevochten.'

Sierlijk knipte Carlos zijn duim en wijsvinger langs elkaar: 'Er hoeft maar iets te gebeuren.'

Mijn ogen volgden een logge, zwarte jongen die in een eentonig ritme een blikje ginger-ale voor zich uit schopte. Straks kreeg iemand de scherpe rand tegen zijn blote benen. Het begon al fris te worden, maar de meeste jongens liepen nog in hun shorts.

Alles en iedereen lette op elkaar: de pas aangeflitse straatverlichting op ons, de logge jongen op het blikje ginger-ale

waar hij tegen schopte en ik op Carlos.

Een politiebusje kwam op ons af.

Carlos stootte me aan en wees me op een lekke skippybal die iemand in brand had gestoken. De voorbijgangers reageerden alsof er een vlammenzee aan het eind van de straat te zien was. Mensen gingen harder lopen en botsten tegen elkaar op.

'Ik ga', zei ik. 'Ik ga naar Jeffrey voor het een chaos wordt.'

'Heeft Jeffrey ook al een schuilkelder?' Carlos lachte. 'Hij is onmisbaar, die man.'

'Waar ga jij dan heen?' vroeg ik. Het zwaailicht van de politiebus flitste aan.

'Gewoon waar ik moet gaan en misschien waar ik niet moet gaan.'

Hij schudde mijn hand.

De kelderdeuren waren vergrendeld.

Een moment bekwam me het angstige gevoel dat ik de enige was die op dit uur was gekomen, maar binnen hoorde ik het getinkel van glazen buizen.

Ik ging op het trapje zitten en hoorde de stemmen van een paar anderen.

Ze hadden het over iemand die was neergestoken in een portiek. Misschien had ik hem net gegroet, ging het door me heen. Ik hoor zo de details, dacht ik, uit de mond van een bekende.

Ik begreep opeens dat de uitdrukking van de gezichten als we in de kelder destilleerden mij nog dierbaarder was dan het destilleren zelf. Ik begreep waarom mensen iets wat ze graag doen opeens inruilen voor iemand om wie ze geven.

Ik klopte op de deur, rinkelde aan het ijzeren slot.

De volgende ochtend liepen we in een groep naar huis. Leeg was het op de autoweg. Aan de straatkant alleen wat laatste mensen die terugkeerden van hun nachtdienst.

De kelderdamp had ons luidruchtig gemaakt.

Er werd verward gepraat over hen die de jongen van vanavond waren voorgegaan. Af en toe riep ik zinnen als: '... als die jongen niet was gepakt, had hij zeker die ander neergestoken...' en '... de beesten, na vier steken zijn ze op hem doorgegaan...'

Twee keer dacht ik Carlos te zien, twee keer was het gewoon een oudere man.

Carlos liep altijd als zo'n dertiger uit een Camel-reclame.

Ik weet nog hoe hij die ochtend opdook. Vreemd hoe zoiets gaat bij mensen naar wie je uitkijkt. Opeens zijn ze er en je weet niet waarvandaan. De anderen om me heen schreeuwden over een andere steekpartij, vorige winter.

Uiteindelijk zag ik Carlos bij het tankstation. Iedereen lachte opeens omdat ze zich herinnerden hoe de neergestoken jongen ooit bij een overval betrokken was geraakt. Met een groepje had hij aangebeld bij een bank met een dubbele glazen deur, ze hadden hun wapen getrokken en geëist dat er werd opengedaan. Het personeel had voor hun ogen de politie gebeld.

Om me heen werd gelachen om de blunder van een dode. We verspreidden ons over de autoweg, we vonden het leuk de hele weg in beslag te nemen. Ik lachte niet meer. Ik zag direct dat het niet goed was met Carlos.

Even dacht ik dat hij me wilde ontlopen. Tot we elkaar bijna passeerden bleef ik dat gevoel houden, maar toen ik zijn adem tegen mijn wang voelde, zijn droge, schone adem en hij me aankeek, wenkte hij me met zijn blik. Hij maakte geen gebaar, zijn armen hingen stil langs zijn lichaam. Ik vond hem mooi omdat hij niets deed. Ten slotte trok ik hem mee naar een portiek, waar we gingen zitten en hij me vertelde dat er een paar uur geleden een ambulance met zijn moeder erin was weggereden.

Het was leeg geworden op straat. Bij de vervelozige huizen aan de overkant waren de gordijnen gesloten. Het middelste

huis was gesloopt en daar lag nu een stuk braakliggend land met in het midden een omvergegooide container.

Carlos borg zijn hoofd in zijn handen. Toen zei hij: 'Ik ken de mensen die dit hebben gedaan. Ze mochten haar niet. Ze hebben haar nooit gemogen. Omdat ze nadenkt over wat ze doet. Omdat ze schroom kent. Ze heeft wat van de wereld gezien', zei hij. 'En juist daarom kent ze schroom. Je kunt niet over de wereld zijn gegaan om zonder schroom terug te komen.'

'Wat sta je hier nu allemaal te lullen?' vroeg ik zenuwachtig. 'Is er iets met haar gebeurd?'

Vreemd, dacht ik, hoeveel Carlos ook begint uit te weiden, ik heb nooit het gevoel dat er bij hem te veel woorden in een mededeling gaan.

'Bij een overval sla je de ruiten in en houd je een pistool tegen de kop van de vrouw bij de kassa', zei Carlos. 'Dat hoort erbij. Maar ze hebben mijn moeder geschopt tot ze vloekend en trillend haar gezicht beschermde. Daarvoor maak ik ze af.'

Een klein knikje verraadde zijn somberheid, maar toen keek hij weer op en herhaalde: 'Daarvoor maak ik ze af.'

'Shit; Carlos, shit.' Meer wist ik niet te zeggen en ik paste ook wel goed op om niet te veel te doen. Soms duwden mensen je op zo'n moment weg.

'Zal ik met je naar het ziekenhuis meegaan, je moeder zeggen hoe erg ik het voor haar vind?'

Hij schudde zijn hoofd.

'Dat hoeft niet', zei hij. 'Maar alleen als je wilt, kun je in ons huis slapen vannacht.'

De kleine kamer leek geluiden te absorberen. Ik verbeeldde me dat ik het zuchten hoorde van een blauwgeslagen vrouw in de kamer naast me, al wist ik dat we alleen in huis waren. Ik hoorde hoe Carlos een douche nam in de badcel tegenover me; als ik op mijn matras verschoof hoorde ik ook de wrijving van katoen en huid als een echo in mijn oor.

Hij is van streek en dan douchen mensen lang, dacht ik en ik begon het luisteren ongemakkelijk te vinden.

Even later stond Carlos in de deuropening.

Zijn rechtermondhoek trok even naar beneden, want hij merkte dat ik zag hoe hij daar zonder kleren stond. Hij stapte op het bankbed en deed het licht uit. Het rook vaag naar verkoold plastic in de kamer. Ik schoof mezelf zo ver mogelijk van Carlos vandaan. Ik zag genoeg in het donker om op te merken dat hij naar me keek. Hij leek onwennig onder de aanraking met de stijfgestreken lakens. Toen stond hij op en knipte het licht weer aan. Ik keek hoe hij naakt door de kamer liep. Het voelde alsof ik me in een soort stroborama bevond. Dat had ik van iemand geleerd in de kelder. Een stroborama is een heel snelle stroboscoop. Zoals je ze in een nachtclub ziet wanneer de eigen bewegingen die je maakt vertraagd overkomen.

In mijn rug duwde de radiator, maar ik voelde geen warmte. Even dacht ik dat het nu moest, van die wijsvinger en dat oog, maar toen lachte ik omdat ik hardop dacht: 'Zelfs met een *boner* loop je nog als een danser. Oefen je daarop?'

Hij reageerde niet. Toen, na een stilte, vroeg hij: 'Heb je nooit naar mij verlangd?'

'Nee', antwoordde ik. 'En jij ook niet naar mij.'

Carlos knikte. 'Misschien maak ik ze wel niet af', zei hij.

'Neem geen overhaaste beslissingen', zei ik zonder een spoor van spot in mijn stem.

Hij viel in slaap maar ik was wakker, de hele nacht. Ik moet naar hem hebben gekeken zoals naar de stijgende alcoholdruppeltjes langs het buizenglas van Jeffrey. Ik wilde Carlos na die nacht niet meer tegenkomen.

Er was in de kelder haast geen plek meer om de flessen pure alcohol neer te zetten.

'Mensen schrobden hun wc ermee', zei iemand en hij keek vragend naar Jeffrey.

Jeffrey schudde zijn hoofd.

'Er gebeurt niks met die flessen.'

Ik draaide de gasbrander aan. Het destilleren was nog even mooi; we spraken er niet over, maar ik kon aan de anderen zien dat ze ook millimeter voor millimeter de weg volgden van zo'n rond, af, stijgend druppeltje pure alcohol.

Af en toe kwam het in aanraking met water, maar het was altijd sneller, in een eigen baan. Een paar keer kwamen er jongens van de naburige flat. Straalbezopen van de kleine flesjes Avikorn die ze in hun auto zo snel mogelijk achterovergoten.

Ze riepen door de deur heen: 'Gaaf het goed daar? Ik weet nog wel een experiment voor je.' Steeds maar weer, alsof het de meest briljante oneliner was uit de meest briljante nieuwe sitcom, hoorde ik ze schreeuwen, met een stem die schrill was van een aandoenlijke opwinding. 'Ik weet nog wel een experiment.' Af en toe hijgden ze uit, maar het was alsof ze met elkaar hadden afgesproken het tekstgedeelte van de show te beperken of dat ze waren vergeten dat ze de zin al hadden uitgestoten en hem steeds opnieuw verzonnen, in hun kleine hoofden, waarin alle belangrijke dingen vergeten waren en alleen nog die ene zin resoneerde. Ik merkte dat niemand in de kelder zich er werkelijk aan stoorde. Wij waren te ver van hen door de deur die ons van de andere jongens scheidde. Wij waren in de kelder. Ja, toen in die zomer deden wij dat nog. Wij scheidden daar het water van de pure drank.

Het klinkt niet als iets waar jongens zoals wij mee bezig konden zijn en dat was het ook niet, net zomin als zeeschelpen sparen, ballroomdansen of te lang in de ogen van een vriend kijken. Maar we deden het, zonder te veel woorden ●



Rashid Novaire is van Nederlands-Marokkaanse afkomst. In 1999 verscheen zijn eerste boek, de verhalenbundel *Reigers in Caïro*. Hij was toen 19 jaar oud. Het verhaal *Alcohol en zeeschelpen* is uit die bundel afkomstig. Hier verschijnt het in een herziene versie.

WWW.RASHIDNOVAIRE.NL